

Правослаўныя храмы Камянеччыны

РИА «Вечерний Брест»
2012

УДК 947.67)
ББК 26.890(4Бел-4Брэ)
В 93

3

В 93 Сахарчук Ю.І., Карпішук А.М., Бішчук Л.А., іерэй Сяргій Буркоўскі.
Праваслаўныя храмы Камянеччыны/РВА “Вячэрні Брэст”
/ РІА «Вечерний Брест», 2012. – 144 с.
ISBN 978-985-6964-20-9

УДК 947.67)
ББК 26.890(4Бел-4Брэ)

ISBN 978-985-6964-20-9

© ООО «РИА «Вечерний Брест»»

В 26-м псалме пророк Давид говорит: «Одного просил я у Господа, того только ищу, чтобы пребывать мне в доме Господнем во все дни жизни моей, созерцать красоту Господню и посещать храм святой Его» (Пс. 26: 4).

Если храм ветхозаветный вызывал в человеческом сердце такую благоговейную любовь к Богу, то, что можно сказать о нашем святом православном храме? Здесь совершается величайшее чудо - Таинство причащения Тела и Крови Христовых. Святой и праведный Иоанн Кронштадский говорил: «Поистине храм есть Божий, где страшные Тайны совершаются, где ангелы служат с человеками, где непрестанное славословие Вседержителя, - там истинно небо и небо небес».

«Горе (ввысь) имеем сердца!» - слышим мы призыв к нам священнослужителя, совершающего Божественную Литургию. И мы, стоя в храме, как бы действительно отрываемся на время от земли, и умом и сердцем переносимся туда «горе» т.е. в горний небесный мир, где обитает Бог с бесчисленными сонмами Ангелов и Святых угодников Божиих.

Каждый молящийся в храме, если он горячо молится, ощущает себя стоящим не на земле, а на небе, т.к. в храме «силы небесные с нами невидимо служат». Храм с совершаемыми в нем богослужениями и таинствами для нас, еще живущих в этом суетном мире, есть поистине преддверие жизни будущего века.

Веками на Руси вся жизнь православного человека освящалась в храме: с рождения до кончины. В храме младенец «рождался свыше» в Таинстве святого крещения. С малых лет приобщался к храмовому богослужению, молился со всею Церковью «о всех и за вся». Так рождалось чувство духовного единения, общности, которую именовали православным миром. Также «всем миром» строятся и украшаются Божии храмы. Каждый вносит свою посильную лепту, потому что храм - средоточие духовного бытия и самые значительные события в земной жизни человека были связаны с храмом: крещение, венчание - освящение брака, а в конце пройденного пути - церковное погребение: молитвы Церкви об упокоении христианской души в Боге до дня воскресения в жизнь будущего века.

Наши предки среди трудов и житейских нужд глубоко чтили храм Божий, помня заповедь Спасителя: ищите Царства небесного и правды его, и это все приложится вам (Мф. 6:33). Православный христианин чтит храм потому что «место это свято».

Предлагаемое читателям издание рассказывает о строительстве храмов на Каменецкой земле, в своем повествовании связывая прошлое и настоящее, земное и небесное.

Дай Бог, чтобы эта книга помогла ищущим - найти, а идущим - укрепиться на дороге к храму - этом прямом пути к достижению высшей цели нашей христианской жизни - стяжанию Духа Святого, потому что Духом Святым нам даруется Царство Божие, которое, по слову Спасителя, внутри нас есть (Лк. 17:21).

Іаан епіскап
Брэсцкі
і Кобрынскі.

Неабходна захаваць і данесці да народа ўсё тое, што створана дзеячамі культуры, простымі людзьмі, як у мінулым, так і ў сучасным, што спрыяе агульнаму духоўнаму ўздыху, адпавядае гуманістычным прынцыпам, вечным чалавечым каштоўнасцям.

*Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь
Аляксандр Лукашэнка.*

Шчырае слова пра духоўную спадчыну.

З цікавасцю азнаёміўся з турыстычна-краязнаўчай кнігай “Праваслаўныя храмы Камянеччыны”. Гэтая праца ахапіла шырокі дыяпазон духоўнага характару: праваслаўнае дойлідства, гісторыка-краязнаўчы аспект кнігі. Новая кніга, я спадзяюся, стане правадніком для людзей у свет духоўнай спадчыны, у ёй даецца поўны збор гісторыі ўсіх праваслаўных храмаў Камянеччыны. Прыемна адзначыць, што кніга мае навукова-практычную і гісторыка-культурную канцэпцыю, вызначаецца своеасаблівай энцыклапедычнай дасведчанасцю. Той, хто пазнаёміцца з гэтай працай, знойдзе цікавыя звесткі краязнаўчага характару, кніга яшчэ бліжэй пазнаёміць чытача з роднымі помнікамі праваслаўя. Сустрэча з кнігай, якая адкрывае перад чытачамі новыя старонкі жыцця Камянецкай зямлі, дапаможа асэнсаваць духоўныя набыткі пакаленняў, дапаможа ўсвядоміць сябе адзіным цэлым са сваім народам. Мы ўсе так ці інакш з’яўляемся ўдзельнікамі і носьбітамі сучасных рэалій, і кніжка выступае ў значнай ступені мастацкім дакументам канкрэтных абставін. Тым больш, што факты, замацаваныя друкам, назаўсёды захоўваюць адбітак свайго часу і не губляюць памяці аб спадчыне.

Хочацца выказаць удзячнасць аўтарам за шчырае слова пра родны край, яго духоўную спадчыну.

*А.М. Пісарык
старшыня Камянецкага раённага
выканаўчага камітэта*

Здаўніх часоў храм - арганічная частка гарадской забудовы, сельскага пейзажу. Мудрая гармонія з прыродай надае яму незвычайную, таямнічую прыгожасць. У вобліку царквы ўвасобіліся шматвекавыя ўяўленні пра недасягальную Божую сілу. Як і ўсё праваслаўнае мастацтва, мастацкі вобраз дома Гасподняга, сімвалічна звязанага з богаслужэннем, не раскрывае вочы для непадрыхтаванага назіральніка. Па наказу патрыярха Нікана нейкі манах Іаан Нафанаіл, блізкі да двара канстанцінопальскага патрыярха, напісаў у 1653 годзе кнігу “Кніга пра таямніцы царкоўныя”, дзе казаў: “Мнози христиане приходят в церковь с великим желанием и благовещением, яко да слыша священна словеса святых Литургии, и да видят страшная Таинства, яже совершаются в ней. Но обаче не разумеют тех мест, в них же образуется познание единого коегождо таинства”. Толькі глыбокае разуменне сутнасці прынцыпаў стварэння гэтага вобраза дазваляе чалавеку наблізіцца да вялікай таямніцы.

У аснове пабудовы праваслаўнага храма ляжыць строгая кананічная сістэма. Бо правобразам хрысціянскай царквы была скінія (з грэч. – шалаш, шацёр), стараяўрэйскі перанасны, паходны храм. А ў кнізе Дзеянняў святых апосталаў (глава 7, верш 44) гаворыцца, што Сам Гасподзь загадаў Майсею зрабіць скінію “ па абразцу, ім бачаным”, г.зн. паказанаму раней Майсею Госпадам. І ўсе ж колькі б не будавалася цэркваў, пры знешнім іх падабенстве, яны будуць адрознівацца.

У XV ст. на Русі атрымлівалі распаўсюджванне падрабязныя тлумачэнні Літургіі, адно з якіх называлася “Толк апостальскай саборнай царквы”. Гэтая кніга пачыналася словамі: “Царква ёсць зямное неба і храм Божы, славяць бо ў ёй Бога, як на небясі”, - сцвярджае ў храме вобраз Сусвету, якім кіруе Гасподзь.

Як жа гэты вобраз увасоблены ў храме? Свет, па сцверджаннем сярэдневяковых багасловаў, складаецца з чатырох стыхій: зямлі, вады, паветра і агню. Водная стыхія блізкая да зямлі і ўключана

ў яе існасць, наветраная блізкая да агню і паглынаецца ім. Зямная прастора – рэальная, нерухома, а таму сімвалам яе з’яўляецца куб. Агонь і наветра, насупраць, дынамічныя, іх сімвал – шар. Гэтыя дзве простыя фігуры: куб і шар, якія былі ў старажытным усведамленні сімваламі Сусвету, шырока выкарыстоўваліся ў праваслаўным мастацтве, а ў архітэктуры ўвасоблены з найбольшай відавочнасцю: куб з купалам, што ўзвышаецца над ім.

Праваслаўная царква ў сваёй архітэктурнай аснове пабудавана на трохчастковай схеме: алтар, сам храм і прытвор. Наш Бог – Тройца: Бацька, Сын Ісус Хрыстос і Святы Дух. Траічная і іерархія анелаў (тры анёльскія лікі, у кожным з якіх па тры чыны анёлаў). Трохступенны духоўны стан веруючых: пачатак духоўнага жыцця ў Хрысце, шэсце па шляху выратавання пры зямным жыцці і прыбыванні ў Царстве Нябесным.

А “Скрыжаль” – асаблівая кніга, якая раскрывае сутнасць царкоўна-будаўнічых сімвалаў, – так трактуе гэты планіровачны прынцып: “...храм дзеліцца на тры: зане і Бог Тройца ёсць. Адзіна месца жонам, другое мужам, а трэцяе алтар, у яго ж уваходзяць толькі свяшчэннікі”. Тым самым падкрэсліваецца іерархія прасторавых ячэек храма.

Нартэкс або бабінец – прытвор, які прымыкае да храма з поўначы. Гэта месца, дзе стаяць аглашэнныя, г.зн. тыя, якія рыхтуюцца да Хрышчэння, а таксама тыя, на каго накладзена епетымія (асобы від пакарання за грэх). Над нартэксам размяшчаны хоры – балкон, які раней прызначаўся для прывіліграваных асоб. Асноўны аб’ём – для абыччыны, што моліцца. Алтар – для свяшчэннікаў. Ён аддзелены ад асноўнага аб’ёму перагародкай, з некалькімі радамі ікон – іканастасам. У алтары знаходзіцца прастол – у цэнтры, ахвярнік – злева і дыяконнік – справа. “Пастанаўленні Апостальскія” звяртаюць увагу на другі важны сімвал храма – прыпадабненне яго да карабля: “Да будзе будынак прадаўгаваты, звернуты на ўсход, з пастафорыямі (з грэч. – бакавымі памяшканнямі) па абодва бакі,

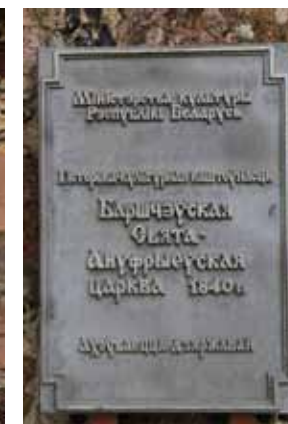
да ўсходу, падобна да карабля”. Гэты вобраз адлюстроўвае ролю Царквы – выратавальніцы веруючых. Падобна да каўчэга Ноя, які меў тры ўзроўні (Быццё, глава 6, верш 16), царква звычайна мае тры нефы (з лац. – карабель) – тры прадоўжныя часткі храма, якія аддзелены адзін ад другога калонамі або аркадай, якія ўтвараюць дзевяціполле, або дзевяць ячэек падлогі.

Крыжова-купальны храм не ўзводзіўся адвольна. Існавала адпаведная сістэма яго прапарцый, а таксама і разнастайныя паслядоўнасці разбіўкі яго плана. У Святым Пісанні можна знайсці мноства таму пацверджанняў. Метрычная сістэма ўсіх памераў храма адзіная, хаця і можа адрознівацца ад сістэмы, і іншым часам, вельмі блізкіх па месцы і часу збудаванняў. Гэта “локаць мужаскі” (Другазаконне, глава 3, верш 11), “локаць з далонь” (Кніга прарака Іезекіля, глава 40, верш 5), “локаць, мера чалавека” (Адкрыцце Іаана Багаслова, глава 21, верш 17). Важны прынцып для ўзвядзення храма – гематрыя або сімволіка лічбаў, якая чуйна адчувалася дойлідамі. Дастаткова прывесці некалькі прыкладаў такой сімволікі: 1 – адзінства Бажаства (Евангелле ад Марка, глава 12, верш 32; Евангелле ад Іаана, глава 10, верш 30); 2 – саюз Хрыста і Царквы (Першае Пасланне да Ефасян, глава 5, вершы 31-32), 3 – Тройца (Евангелле ад Матфея, глава 28, верш 19) чалавек: дух, душа, цела (Першае Пасланне да Фесаланікійцаў, глава 5, верш 23) і г.д..

Свята-Ануфрыеўская царква. в. Баршчэва

Баршчэўская Свята-Ануфрыеўская царква была пабудавана на ўсходняй ускраіне вёскі ў 1840 годзе, аб чым і ўпамінаецца на галоўным фасадзе храма. Сродкі на будаўніцтва храма ахвяравалі мясцовыя сяляне па ініцыятыве графіні Палагеі Грабоўскай. Гэта невялікі, прасты ў аб'ёмна-планіровачным вырашэнні храм. Памяшканне царквы выканана ў класічным стылі і ўяўляе сабою прамавугольны галоўны аб'ём, накрыты двухскатным дахам і ўвянчаны купалам. Купал размешчаны на двух'ярусным васьмігранным барабане.

Унутраны выгляд Свята-Ануфрыеўскай царквы в. Баршчэва.

Спераду прытвор прадстаўлены рызалітам, рызалітам жа (але на заднім баку храма) прадстаўлена і апсіда. З фасаднай часткі па баках ад галоўнага ўваходу – нішы. Бакавыя сцены раздзелены на тры часткі кожная і маюць тры акны з аднаго боку, два акны і бакавы ўваход з другога. Над бакавым уваходам ёсць паўцыркульнае акно. Такое ж акно

Званіца.

Царскія вароты
Свята-Ануфрыеўскай
царквы в. Баршчэва.

ёсць і над галоўным уваходам, але ў выглядзе дэкаратыўнай нішы.

Матэрыял, з якога пабудавана царква, унікальны для нашых месц – гэта палявы бутавы камень. Кладка дэкарыравана палявым колатым крэмніем. З бутавага каменя зроблена і агароджа. Вуглы аб'ёму і некаторыя іншыя элементы храма выкананы з цэглы. Мастацкую асаблівасць гэтай царкве надае кантраснае злучэнне двух будаўнічых матэрыялаў. На фоне сцен з шэрых, чорных і ружовых бутавых камянёў рознай формы кантрасна выглядаюць дэталі з цэглы, атынкаваныя і пакашаныя ў белы колер.

Пры ўваходзе на тэрыторыю храма ўзвышаецца двух'ярусная званіца, якая адначасова з'яўляецца варотамі, і зробленая з каменя высокаўскімі майстрамі. Першы ярус – чацверыковы з арачным праёмам увахода, другі ярус – васьмерыковы з чатырма арачнымі вокнамі, якія закрываюцца аканіцамі. Завяршае званіцу шатровы дах з цыбулінай купала, выкрашанай у жоўты колер, як і асноўны купал храма.

Побач з храмам ёсць могілкі, на якіх размешчана невялікая царква ў імя апостала Фамы. Свята апостала Фамы 19 кастрычніка.

З царкоўным ансамблем прыгожа выглядае расліннасць, якая акружае пабудовы. У асноўным гэта раскідзістыя сосны са склоненымі да храма вярхушкамі.

У складзе прыхода – сёлы Баршчэва, Забалацце, Манчакі, Мінкавічы, Мураўчыцы, Свішчова, Царкоўнікі, Хацінава, Шастакова.

Праваслаўны прыход Святых мучаніц Веры, Надзеі, Любоўі і маці іх Сафіі. п. Белавежскі

Праваслаўны прыход святых мучаніц Веры, Надзеі, Любоўі і маці іх Сафіі зарэгістраваны 13 студзеня 2004 года. Храм знаходзіцца ў стадыі будаўніцтва.

Для арганізацыі богаслужэнняў у 2009 годзе пабудаваны малітвенны дом.

Унутраны выгляд царквы ў пасёлку Белавежскі.

Свята-Мікалаеўская царква. в. Вярховічы

Царква ў Вярховічах стаіць у цэнтры вёскі. Сваім галоўным фасадам яна выходзіць на невялікую плошчу, а бакавым – на галоўную вуліцу. З боку апсіды ёсць другая плошча.

Царква ўяўляе сабою тып аднавежавага храма з мнагграннай апсідай. Да выцягнутага прамавугольнага ў плане асноўнага аб'ёму далучаецца мнаггранная (блізкая да цыліндрычнай формы апсіды). Да галоўнага храма прыбудава- на высокая аднарусная чатырохгранная вежа, якая мае шыро- кую аснову, што выступае па баках за межы асноўнага аб'ёму. Галоўны ўваход вылучаны чатырохкалонным порцікам, завер- шаным трохвугольным фронтонам. Калоны дарычнага орда- ра, дзе шырокая лесвіца. На галоўным фасадзе, над порцікам, вежу падтрымліваюць бакавыя часткі разарванага трохву- гольнага фронтона. Чатыры грані вежы завяршаюцца таксама невялікімі трохвугольнымі фронтонамі з карнізам. Завершана вежа шатром з купалам і крыжам. Асноўны аб'ём храма, на- крыты двухсхільным дахам, увенчаны на вільчаку каля алтар- най часткі глаўкай-ліхтарыкам. Бакавыя фасады храма маюць высокія вокны з лучковым завяршэннем. З аднаго фасада прыбудаваны невялікі прыдзел, у якім другі ўваход у храм. Сам храм стаіць на высокім бутавым фундаменце. Інтэр'ер храма зальнага тыпу. На ўваходзе – хоры, якія аддзелены вы- сокай драўлянай агароджай з балясін. Бакавыя сцены паміж вокнамі ўмацаваны шырокімі трапецападобнымі рэбрамі, што апіраюцца на чатырохгранныя тумбы. Мікалаеўская царква выдзяляецца сваім выразным сілуэтам, у якім дамінуе шатровая вежа.

З ўспамінаў мясцовых жыхароў, Свята-Мікалаеўская царк- ва ў вёсцы Вярховічы была збудавана з дрэва ў 1818 годзе на сродкі графа Хадкевіча. У канцы Другой сусветнай вайны пры адступленні нямецкіх войск яна была спалена, але некаторыя іконы і царкоўныя рэчы былі выратаваны. Царква ж, якая да

гэтага часу дзейнічае ў вёсцы, пабудавана ў 1933 годзе. Па апавяданнях відавочцаў, гэты будынак будаваўся з матэрыялаў, якія засталіся ад праваслаўнай царквы, прывезеных з іншага населенага пункту. Аб гэтым сведчыць мнагагранная апсіда, характэрная для праваслаўных храмаў. У гады Вялікай Айчыннай вайны пры наступленні савецкіх войскаў у выніку артылерыйскага агню царква была разбурана. Праваслаўныя богаслужэнні адбываліся ў царкве на могілках 1940 года пабудовы (была адноўлена ў 1998 г.).

*Унутраны выгляд
Свята-Мікалаеўскай царквы.*

Калі ў 50-х гадах XX стагоддзя этнічныя палякі атрымалі дазвол выехаць на тэрыторыю Польшчы, Вярховіцкая каталіцкая парафія пазбавілася сваіх прыхажан. Ксендз, не жадаючы, каб пабудова выкарыстоўвалася не па прызначэнню, перадаў ключы ад касцёла праваслаўнаму свяшчэнніку. За кароткі тэрмін там быў устаноўлены іканастас, а пабудова была асвятчана як праваслаўны храм. Па адных звестках, гэта адбылося ў 1950 годзе, па другіх – у 1953 годзе. Асабліва ўшаноўваецца ў прыходзе свята Святога Мучаніка Панцеляймона, так называемае дзіцячае свята, якое святкуецца 9 жніўня. У гэты дзень храм

Асвятчэнне месца будучай капліцы ў гонар яўлення Божай Маці.

*Асвятчэнне капліцы ў гонар
яўлення Божай Маці.
27 жніўня 2012 года.*

Ікона яўлення
Божай Маці.

Святое месца
“Грушка”.

заўсёды напоўнены дзецьмі. У 1991 годзе старшыня мясцовага калгаса падарыў царкве званы.

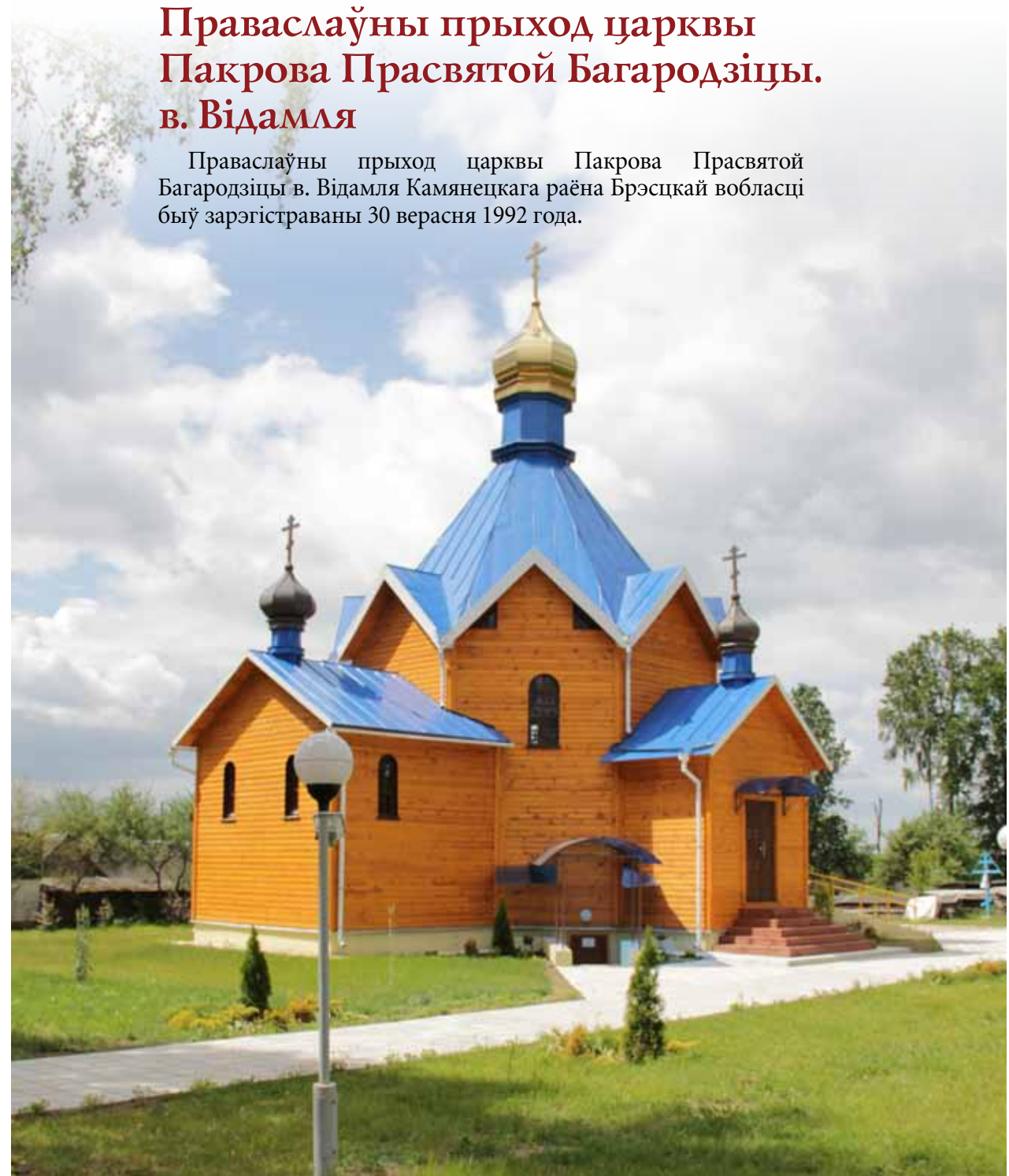
У вёсцы Вярховічы на могілках стаіць драўляная капліца Святога Духа, узведзеная ў пачатку XX стагоддзя, яна была адноўлена ў 1998 годзе. Гэта невялікі храм, які складаецца з асноўнага прамавугольнага ў плане зруба, да якога далучана чатырохсценная апсіда і невысокая вежа-званіца.

У Вярховіцкім прыходзе ёсць святое месца пад назвай “Грушка”. Гэта месца глыбока ўшаноўваецца ўсім праваслаўным народам Камянецкага раёна. З паданняў, у канцы XVIII стагоддзя каля вёскі Бушмічы сярод поля, каля грушавага дрэва, сямігадовай пастушцы явілася Божая Маці. Багародзіца прасіла яе перадаць людзям, каб яны маліліся Богу і ніколі не паўставалі супраць Бога. Пасля яўлення Багародзіцы каля грушкі адбываліся цуды – хворыя вылечваліся ад сваіх хвароб. Людзі пабудавалі каля грушкі каплічку і кожны год збіраліся тут на богаслужэнні на свята Успення Багародзіцы (28 жніўня). У гады ганенняў часоўню разбурылі, грушку вырвалі з каранем, але яна ўсе роўна вырастала з зямлі і расце дагэтуль, з’яўляючыся дзіўным напамінам аб яўленні Божай Маці, звяртаючы да сябе сэрцы веруючых, якія ў дні жалю, хваробы неслі і нясуць сюды драўляныя крыжы, просячы аб выратаванні, і па веры заўсёды атрымліваюць Божую дапамогу. У наш час пабудавана каплічка з цэглы ў святым месцы “Грушка”.

Прыходу належаць сёлы Вярховічы, Бярозаўка, Бушмічы, Дварэц, Доўбізна, Каленкавічы, Капылы, Кунахавічы, Апака Вялікая і Малая, Радзевічы, Юўсічы, Ясінаўка.

Праваслаўны прыход царквы Пакрова Прасвятой Багародзіцы. в. Відамля

Праваслаўны прыход царквы Пакрова Прасвятой Багародзіцы в. Відамля Камянецкага раёна Брэсцкай вобласці быў зарэгістраваны 30 верасня 1992 года.

*Унутраны выгляд царквы Пакрова Прасвятой Багародзіцы
в. Відамля.*

15 ліпеня 2005 года Праасвяшчэннейшы Іаан епіскап Брэсцкі і Кобрынскі ў саслужэнні Камянецкага Благачыння пры мностве народу асвятціў будаўніцтва царквы ў Відамлі.

Пачалося будаўніцтва храма пры актыўным удзеле ААТ “Відамлянскае”. Лес на зруб храма быў ахвяраваны нацыянальным паркам “Белаўежская пушча”. 6 кастрычніка 2011 года Праасвяшчэннейшы Іаан, епіскап Брэсцкі і Кобрынскі асвятціў царкву. І з таго часу па сённяшні дзень у храме адбываецца Бажэственная Літургія.

Вялікая заслуга ў будаўніцтве храма належыць кіраўніку гаспадаркі ААТ “Відамлянскае” Міхаілу Страпко.

Закладка фундаменту храма. Чын асвятчэння здзяйсняе Праасвяшчэннейшы Іаан епіскап Брэсцкі і Кобрынскі ў саслужэнні свяшчэннікаў Камянецкага Благачыння.

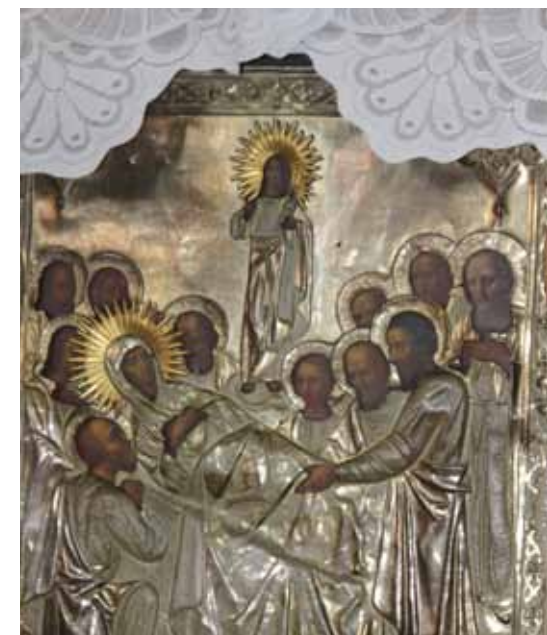

Свята-Троіцкая царква.

Свята-Троіцкая царква. в. Вайская

Свята-Троіцкая драўляная царква збудавана прыблізна ў 1587 годзе на ахвяраванні нейкай багатай княжны Аляксандры Вішнявецкай. Троіцкая царква – помнік драўлянага дойлідства з рысамі стылю барока.

Царква знаходзіцца ў цэнтры вёскі Вайская. Нягледзячы на тое, што храму ўжо чатырыста гадоў, гэта яшчэ даволі моцная пабудова. Царква пабудавана з колатага лесу і ўяўляе сабою прамавугольны зруб, які пераходзіць у трохгранную апсіду, накрыты двухскатным дахам

Унутраны выгляд храма.

Іконы Свята-Тройцкай царквы.

з вальмамі над алтарнай часткай, якая ў цэнтры завершана гранёнай яруснай вежай з глаўкай, сцены храма вертыкальна абшалаваны дошкамі з нашчылнікамі. З абодвух бакоў да апсіды прымыкаюць рызніца і ахвярнік, да галоўнага фасада – прамавугольны прытвор. У інтэр’еры ікона “Распяцце” (XVIII-XIX ст), разныя Царскія вароты драўлянага іканастаса (1830-я гады).

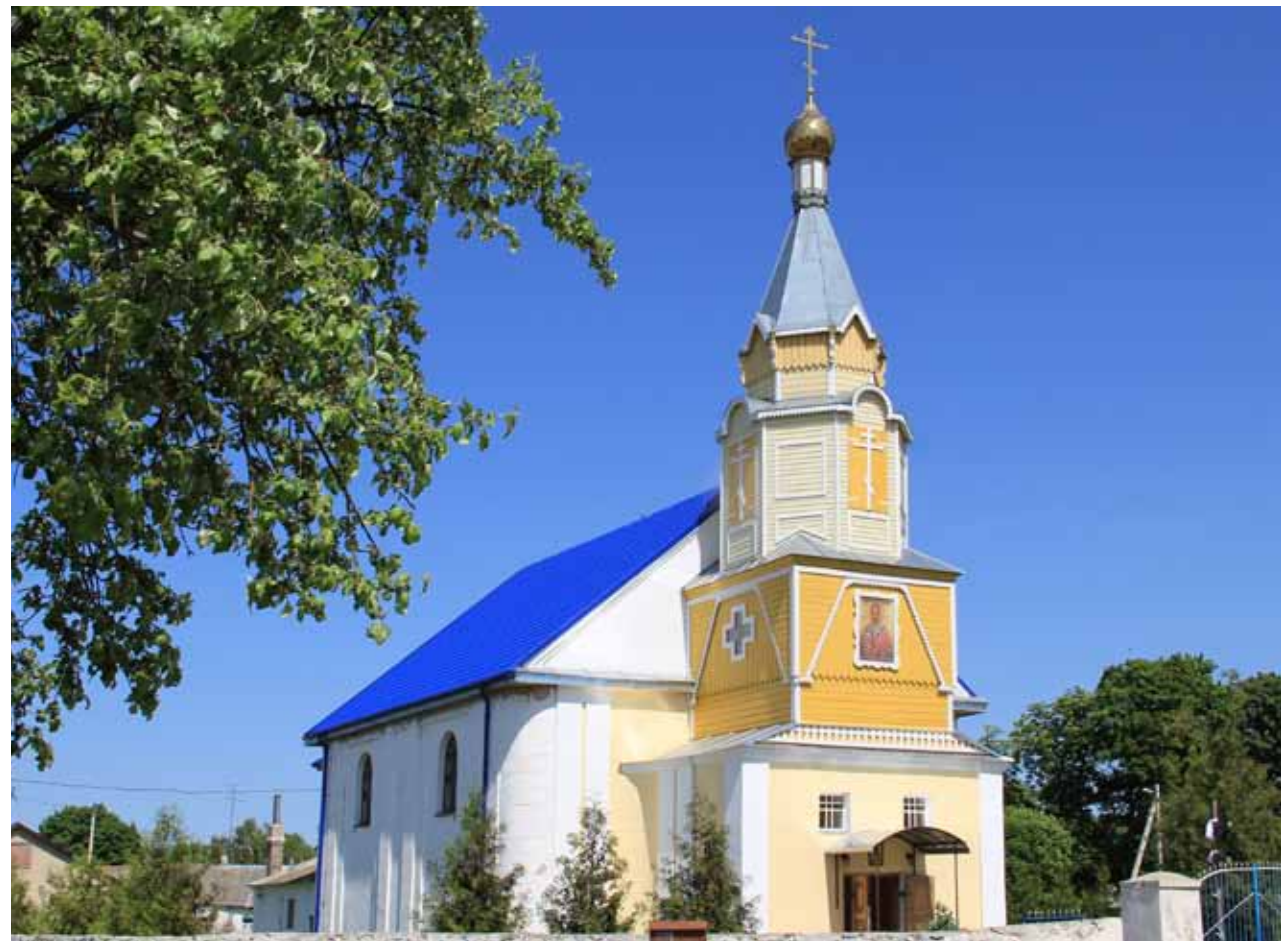
Перад царквой стаіць двух’ярусная брама-званіца – першы ярус каменны, з трохлучковымі арачнымі праёмамі, другі – драўляны, завершаны шатровым дахам з глаўкай. Зберагліся ў царкве багата дэкараваныя Царскія вароты.

У складзе прыхода – вёскі Вайская, Лісоўчыцы, Русілы, Гершоны, Лускалы, Перкавічы, Кашчэнікі, Задвараны.

Свята-Мікалаеўская царква. в. Воўчын

Свята-Мікалаеўская каменная царква перабудавана прыхажанамі ў 1841 годзе з пабудовы былой ратушы. Годам заснавання ратушы лічыцца 1708-ы год.

Царква – помнік архітэктуры стылю барока і рэтраспектыўнага стылю. У 1903 годзе ўзведзена драўляная званіца. Царква акружана бутавай агароджай. Уключае прамавугольны ў плане асноўны аб’ём пад двухскатным дахам з цыбулепадобнай глаўкай, прамавугольную ў плане апсідку пад вальмавым дахам з нізкай рызніцай і надбудаваную над нізкім прытворам драўляную трох’ярусную (два васьмерыкі на чацверыку) шатровую званіцу з макаўкай і крыжам. Ба-

Унутраны выгляд Свята-Мікалаеўскай царквы в. Воўчын.

рачная аснова храма прагледжваецца ў пластычнай трактоўцы аб'ёмаў, вытанчаных архітэктурных абломах, магутных канструктыўных вырашэннях. Рускі стыль дадаў элементы драўлянай царкоўнай архітэктуры.

Свята-Тройцкая царква.

Фотаздымкі пачатку 20-га стагоддзя.

Свята-Мікалаеўская царква.

Ёсць Свята-Уладзімірская капліца на могілках, дзе заўсёды адбываецца адпяванне памерлых.

Са сведчанняў прыхажан, у гады Другой сусветнай вайны жыхары Воўчына схаваліся ад немцаў у абшырным падвале Свята-Мікалаеўскага храма. Немцы хацелі знішчыць людзей, але ўсіх выратаваў жыхар Воўчына, які ведаў немецкую мову: ён угаварыў памілаваць воўчынцаў.

Ёсць ніжні храм у гонар вялікамучаніка Георгія Перамоганосца.

Да гэтага прыхода адносяцца наступныя сёлы: Воўчын, Грамяча, Дубавое, Коладна, Катэра, Вужыкі.

Унутраны выгляд ніжняга храма ў гонар Вялікамучаніка Георгія Перамоганосца.

Капліца на могілках.

Свята-Крыжаўздзвіжанская царква. г. Высокае

Свята-Крыжаўздзвіжанская царква размешчана ў цэнтры горада Высокае. Гэта каменны пяцікупальны храм, пабудаваны ў 1869 годзе на сродкі праваслаўных прыхажан і кіраўніцтва. Архітэктурны праект храма падрыхтаваў акадэмік В. Чагін. Падрадчыкам быў мешчанін Чарнігаўскай губерні Г. Назараў. Храм быў асвечаны 27 верасня 1869 года ў свята Уздзвіжання Пачэснага і Жыватворнага Крыжа Гасподняга, з тых пор гэтае свята з'яўляецца галоўным, або прастольным святам прыхода. Па сведчаннях прыхажан, першы камень пад будаўніцтва быў закладзены 2 жніўня, у свята прарока Іліі, і гэтае свята асабліва ўшаноўваецца ў прыходзе.

Храм быў пабудаваны на месцы старажытных могілак, царкоўная агароджа зроблена з вялікіх камянеў. У энцыклапедычным слоўніку храм прадастаўлены як гістарычны помнік архітэктурны XIX стагоддзя, выкананы ў рэтраспектыўна-рускім стылі з элементамі старажытнарускага дойлідства.

Яго аб'ёмная прасторавае кампазіцыя складаецца з трох злучаных частак: прамавугольны прытвор, квадратны ў плане асноўны аб'ём і паўцыркульная апсіда. Прытвор, на якім узвышаецца шатровая званіца, утварае галоўны фасад. У цэнтры яго – высокі лучковы дзвярны праём, завершаны кілепадобным франтонам з круглым акном. У тамбуры вуглы і прасценкі паміж арачнымі аконнымі праёмамі і ліштвымі, дэкарыраваны лапаткамі. Завершаны шырокім фрызам і прафіляваным карнізам. Над тамбурам узвышаецца адна-русная васьмігранная званіца на чатырохграннай аснове, накрытая шатром з цыбулістай глаўкай. Шырокія грані званіцы, якія чаргуюцца з вузкімі, прарэзаны высокімі арачнымі праёмамі з кілепадобнымі завяршэннямі. Да аснаўнага храмавага аб'ёму па бакавых фасадах прыбудаваны таксама два тамбуры з бакавымі ўваходамі. Да кожнага ўвахода ў храм – цэнтральнага і двух бакавых – вядзе шырокая лесвіца. Завяршаецца асноўны храмавы аб'ём чатырохскатным дахам, у

цэнтры якога складаная кампазіцыя, якая нагадвае пяцігалоўе. У цэнтры гэтай кампазіцыі – невысокі шацер, які ўвёнчаны цыбулістай глаўкай на васьмігранным барабане. Па чатырох вуглах размешчаны падобныя чатыры глаўкі, але значна меншыя па памерах. Гэтая пяціглавая кампазіцыя выканана з дрэва. Сцены асноўнага храмавага аб'ёму завяршаюцца шырокім фрызам з арнаментаваным і тонкім карнізам.

Званіца ў адной сувязі з храмам. Уверсе на пласкасцях сцен ідзе арнаментальны пояс. Тры вялікія званы меладычна і малітвенна прызываюць веруючых на службу Богу.

Унутраны выгляд Свята-Крыжаўдзвіжанскага храма.

Адзін зvon, самы вялікі, весам на 40 пудоў, падараваў царкве граф Патоцкі, сядзіба якога была ў Высокім. На тэрыторыі царкоўнага двара знаходзіцца захаванне з надпісам “Раб Божы свяшчэннаіерэй Высокаўскай царквы Алексій Галубовіч, (1773-1839г)”. Ёсць два вялікія драўляныя крыжы. На адным, з паўднёвага боку, надпіс “Госпадзі Ісусе Хрысце, абарані і выра-туй тых рабоў Божых, якія адышлі ад бацькоў у іншую краіну. Падай Госпадзі ім здароўе”, - крыж пастаўлены ў 1914 годзе пры масавай эвакуацыі людзей з дадзенай мясцовасці. Крыж з паўднёвага боку пастаўлены ў 1922 годзе за памерлых на чужыне, якія не вярнуліся ў родныя месцы. Таксама ёсць шэсць крыжоў у цэнтральнай частцы ад жыхароў некалькіх вёсак у падзяку Богу.

У храме ніколі не перарывалася духоўнае жыццё, заўсёды адбываліся богаслужэнні.

Важнай падзеяй у гісторыі царквы з’яўляецца наведванне яе 1 верасня 1886 года імператарам Аляксандрам III з сям’ёй, пра што сведчыць памятная дошка на сцяне справа ўнутры хра-ма. У 1985 годзе побач з царквой быў пабудаваны царкоўна-прыходскі дом, дзе ў наш час знаходзіцца памяшканне для хрышчэння, клас для правядзення заняткаў па Закону Божаму з дарослымі і дзецьмі.

Цікавая гісторыя з’яўлення ікон царквы. Ікона “Благаслаўленне дзяцей” была набыта на грошыкі дзяцей, якія прыходзілі на споведзь у перыяд служэння айца Сергія Дзюкава.

Расказвае прыхажанка храма Надзея Серадзінская: “У Вялікі пост настаўнікі арганізавана прыводзілі на споведзь сваіх вучняў. У час споведзі дзеці ахвяравалі на храм па 10 грошыкаў. І аднойчы на ўроку рэлігіі ў в. Агароднікі, перш чым пачаць урок, а. Сергій сказаў словы, якія вельмі запамяталіся: “Вось, дзеткі, на грошы, якія вы давалі на споведзі, царква набыла ікону “Благаслаўленне дзяцей” – гэта будзе ваша ікона...”. І па сённяшні дзень усе прыхажане ў храме ставяць свае свечкі за здароўе дзяцей менавіта перад ёю.

Пачаеўская ікона Божай Маці над Царскімі варотамі была прынесена хрэсным ходам з Пачаева прыхажанкай храма Ганнай Будзько ў канцы 30-х гадоў, перад вайной.

На паўднёвым баку храма размешчана ікона “Яўленне Прасвятой Багародзіцы прападобнаму Сергію Раданежскаму” з двудзяткамі святымі і жыццём святога Сергія.

У храме з’явілася чатырохчасная ікона Божай Маці з паяском, асвятчаным на рызе Прасвятой Багародзіцы на Афоне, прывезеным у дар ігуменам Крыпецкага манастыра архімандрытам Дамаскіным.

З 2003 года каля іконы Мікалая Цудатворца і некалькіх ікон Божай Маці пачалі з’яўляцца каштоўныя ўпрыгожванні ў знак падзякі за дапамогу.

Божай міласцю ў дар храму ў 2009 годзе перададзены часціцы святых мошчаў прап. Марыі Егіпецкай, прап. Ефрасінні Полацкай, кіеўска-пячорскіх прападобных і часціца Дрэва Жыватворнага Крыжа Гасподня. У 2011 годзе стараннямі рабы Божай Ганны ў храме знаходзіцца часціца мошчаў, стружка ад гроба Гасподняга і частка адзення свяшчэннамучаніка Канстанціна (Жданава). Асабліва ўшаноўваецца ў храме крыж з машчамі хрысціянскіх першамучанікаў.

У 1991-1992 гадах зрабілі роспіс сцен храма фрэскамі.

У наш час пабудавана новая царкоўная лаўка, вернуты першапачатковы выгляд царкоўнай агароджы.

У розны час свяшчэннаслужачымі Высокаўскага храма былі: М. Будзіловіч, А. Рудкевіч, С.Дзюкаў, М.Дзюкаў, У.Карнялюк, П. Рамановіч, С. Багуцкі, А.Дзятчук, Г. Варанко, С. Буркоўскі. З 2003 года настояцелем храма прызначаны А.Медзвядюк.

Раней у Высокім была яшчэ адна старажытная царква ў памяць Раства Прасвятой Багародзіцы, у цяперашнім раёне сельгастэхнікі, пабудаваная ў 1580 годзе. Царква згарэла ў час Першай сусветнай вайны. Царква была прыпісана да Свята-Крыжаўздзвіжанскай і называлася Выганаўскай, бо была збудавана Рыгорам Выганаўскім.

Праасвяшчэннейшы Іаан епіскап Брэсцкі і Кобрынскі
з удзельнікамі канцэрта.

Айцец Сергій Дзюкаў з прыхажанамі.

Айцец Мікалай Будзіловіч і
царкоўны хор.

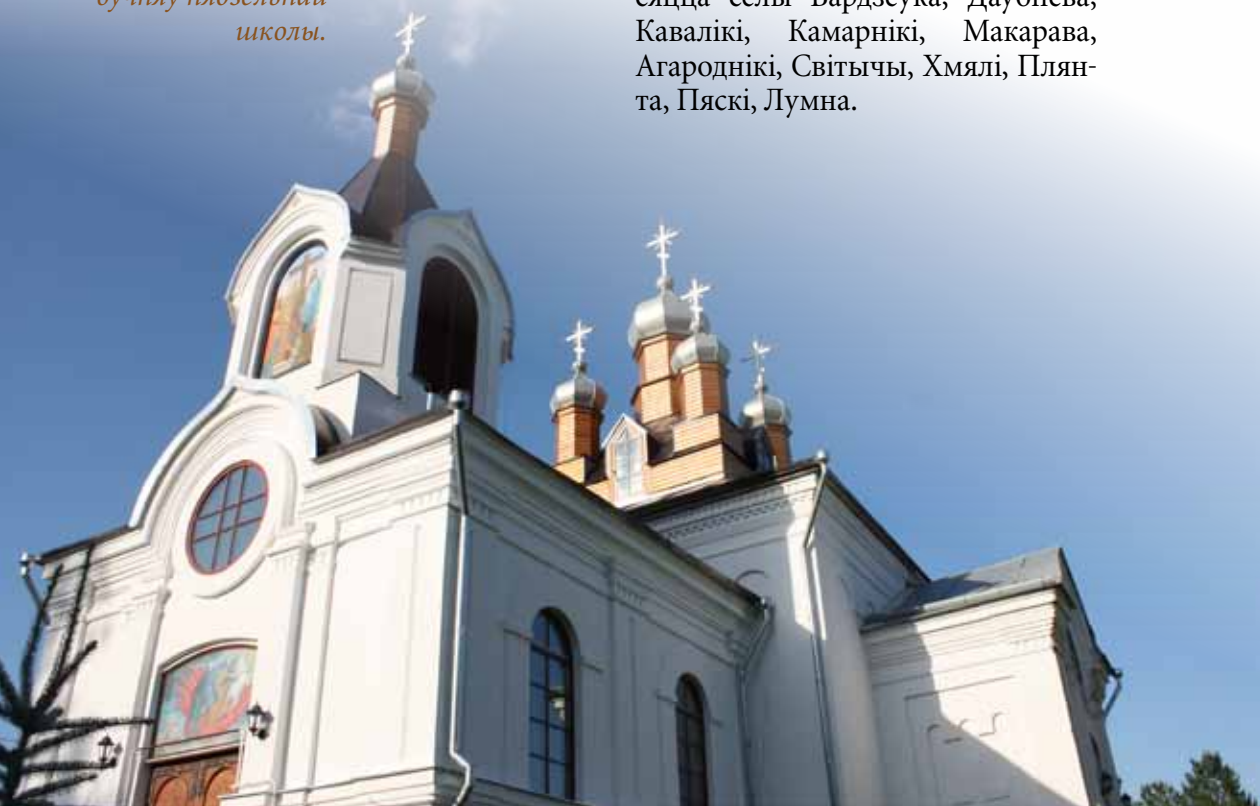

Званы, падараваныя
графам Патоцкім.

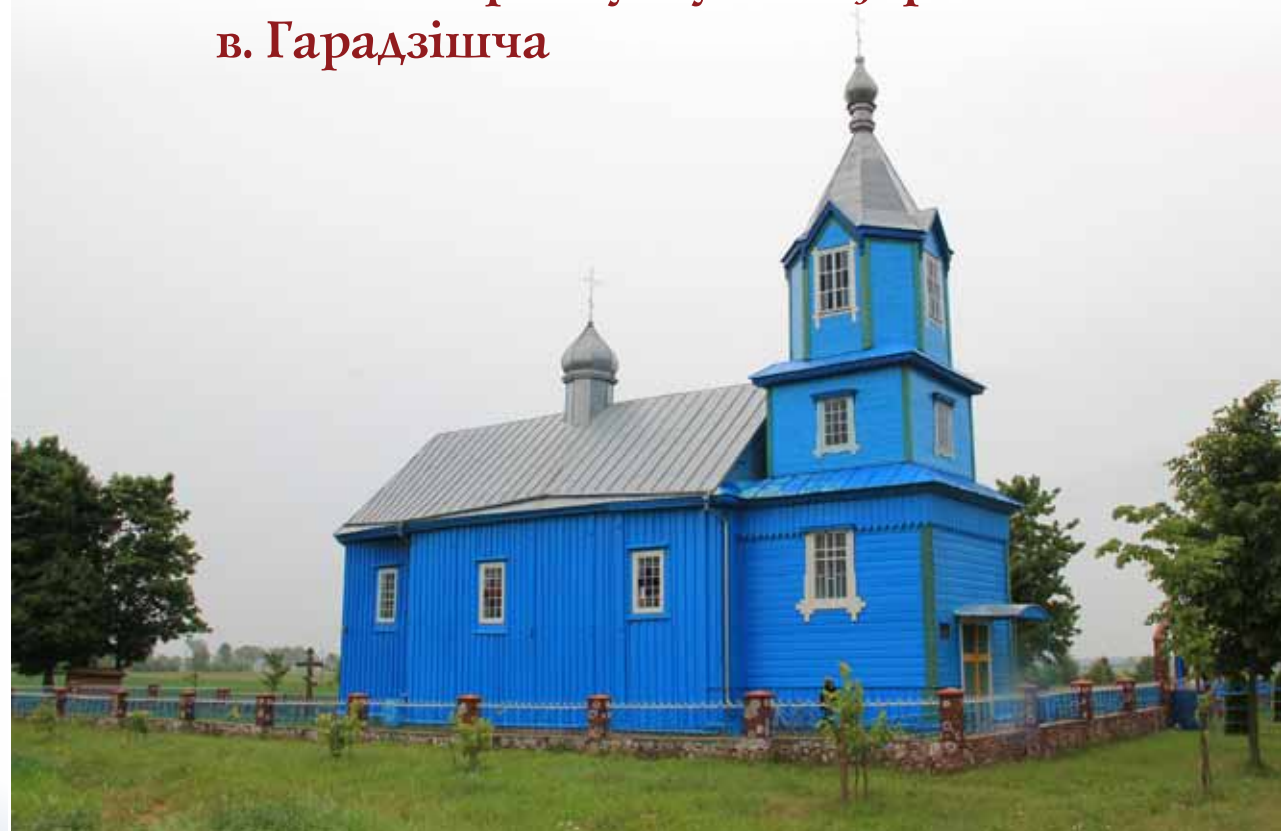

Выступленне
вучняў нядзельнай
школы.

Да Высокаўскага прыхода адно-сяцца сёлы Бардзёўка, Даўбнёва, Кавалікі, Камарнікі, Макарава, Агароднікі, Світычы, Хмялі, Плян-та, Пяскі, Лумна.

Свята-Петрапаўлаўская царква. в. Гарадзішча

Свята-Петрапаўлаўская царква в. Гарадзішча была пабудавана з дрэва ў 1864 годзе ўладальнікамі сядзібы Гарадзішча Аляксандрам і Мікалаем Махвіцамі. Царква знаходзіцца на ўскрайку вёскі.

Трох'ярусная вежа – званіца на галоўным фасадзе прыбудавана ў XIX стагоддзі. Царква двухзрубная. Да асноўнага прамавугольнага ў плане зруба прылягаюць трох'ярусная званіца і пяцісценная апсіда з бакавой рызніцай.

Асноўны зруб накрыты высокім двухскатным дахам, у цэнтры якога узвышаецца двух'ярусная глаўка з металічным крыжам (пабудавана ў XIX стагоддзі). Званіца, якая ўтварае

Унутраны выгляд Свята-Петрапаўлаўскай царквы в. Гарадзішча.

галоўны фасад храма, складаецца з двух ярусаў. Першы ярус (тамбур) чацверыковы, аддзелены ад другога зводамі даху, прарэзаны прамавугольнымі ўваходамі і вокнамі на бакавых гранях. Другі ярус таксама чацверыковы, але па аб'ёму ён меншы за першы. Трэці ярус васьмерыковы, у якім чаргуюцца грані (праз адну) з трохвугольнымі і чатырохвугольнымі заканчэннямі. Накрыта званіца шатровым дахам з глаўкай.

У інтэр'еры ёсць хоры на драўляных стаўбах.

Іканастас двух'ярусны драўляны з рознымі калонамі. На ніжнім ярусе размешчаны наступныя іконы: "Ісус Хрыстос", "Божая Маці", Архістраціг Міхаіл", "Архангел Гаўрыіл". На верхнім ярусе ёсць іконы "Тайная вячэра", апосталаў, "Нафанаіл", "Піліп", Іаан Зілот", "Фама", "Іуда", "Андрэй і

Іконы Святых Апосталаў Пятра і Паўла.

Матфей", "Галава Іаана Хрысціцеля", "Абраз нерукатворны Спаса".

Сцены фасадаў храма вертыкальна абшалаваны дошкамі і прарэзаны прамавугольнымі аконнымі праёмамі. Грані двух верхніх ярусаў званіцы абшалаваны гарызантальна.

У 1961 годзе царква была закрыта. У 2002 годзе храм аднавілі і асвяцілі.

Значнай падзеяй у жыцці храма з'яўляецца наведванне яго ў 1886 годзе імператарам Аляксандрам III і будучым нашчадкам прастола Мікалаем II.

У склад прыхода ўваходзяць наступныя вёскі: Гарадзішча, Галоўчыцы, Горы.

Свята-Спаса-Праабражэнская царква. в. Дзмітровічы

Свята-Спаса-Праабражэнская царква ў вёсцы Дзмітровічы была пабудавана з дрэва на сродкі прыхажан і з дапамогай айца Федара Будзіловіча ў 1786 годзе. Некаторыя гістарычныя факты сведчаць, што царква не ўзводзілася з нуля, а была перабудавана з храма, які дзейнічаў значна раней за 1740 год.

Храм пабудаваны ў выглядзе карабля і пастаўлены на бутаваы фундамент. Уяўляе сабою найбольш прасты тып праваслаўнага храма. Гэта адназрубнае прамавугольнае ў

Унутраны выгляд Свята-Спаса-Праабражэнскай царквы в. Дзмітровічы.

Званіца Свята-Спаса-
Праабражэнскай царквы..

плане памяшканне без асобнай апсіды (апсіды ўваходзіць у аб'ём храма) з невялікім тамбурам на галоўным фасадзе. Храм манументальны, дастаткова высокі, накрыты двухскатным дахам, які ў цэнтры вячаецца глаўкай на васьмігранным барабане. Галоўны фасад завершаны высокім трохвугольным фронтам. У інтэр'еры алтарную частку аддзяляе драўляны іканастас, які мае мастацкую каштоўнасць. Іканастас двух'ярусны, выкананы з дрэва, дэкарыраваны драўлянай разьбой з пазалотай. Аснову яго кампазіцыі складае двух'ярусны каркас з нішамі для ікон. У цэнтры кампазіцыі іканастаса - Царскія вароты, дэкарыраваныя скразной драўлянай разьбой у выглядзе пляцення вінаграднай лазы, разьба пакрыта пазалотай. На створках Царскіх варот размешчаны па тры вялікія іконы з вобразамі евангелістаў - Матфея, Марка, Лукі, апосталаў Архангела Гаўрыіла, Іаана Багаслова і Маці Божай. На першым ярусе іканастаса злева і справа ад Царскіх варот - дзве галоўныя іконы XVIII стагоддзя: "Прасвятая Багародзіца" і "Выратавальнік" (выява Ісуса Хрыста ў весь рост).

На другім ярусе іканастаса над Царскімі варотамі - абраз "Тайная вячэра", злева і справа ад яго

- "Уваскрасенне" і "Раство Багародзіцы". Сярод іншых ікон - "Раство Хрыстова", "Благовешчанне Божай Маці Адзігітрыя", "Аляксандр Неўскі" і інш. Драўляная разьба іканастаса Спаса-Праабражэнскай царквы - прыклад народнага дэкаратыўнага мастацтва.

Побач з храмам асобна стаіць двух'ярусная драўляная званіца. Яна каркаснай канструкцыі, гарызантальна абшальвана дошкамі, накрыта шатровым дахам з металічным крыжам. У званіцы ёсць 4 званы: 12,4; 2 і 1 пуд вагою.

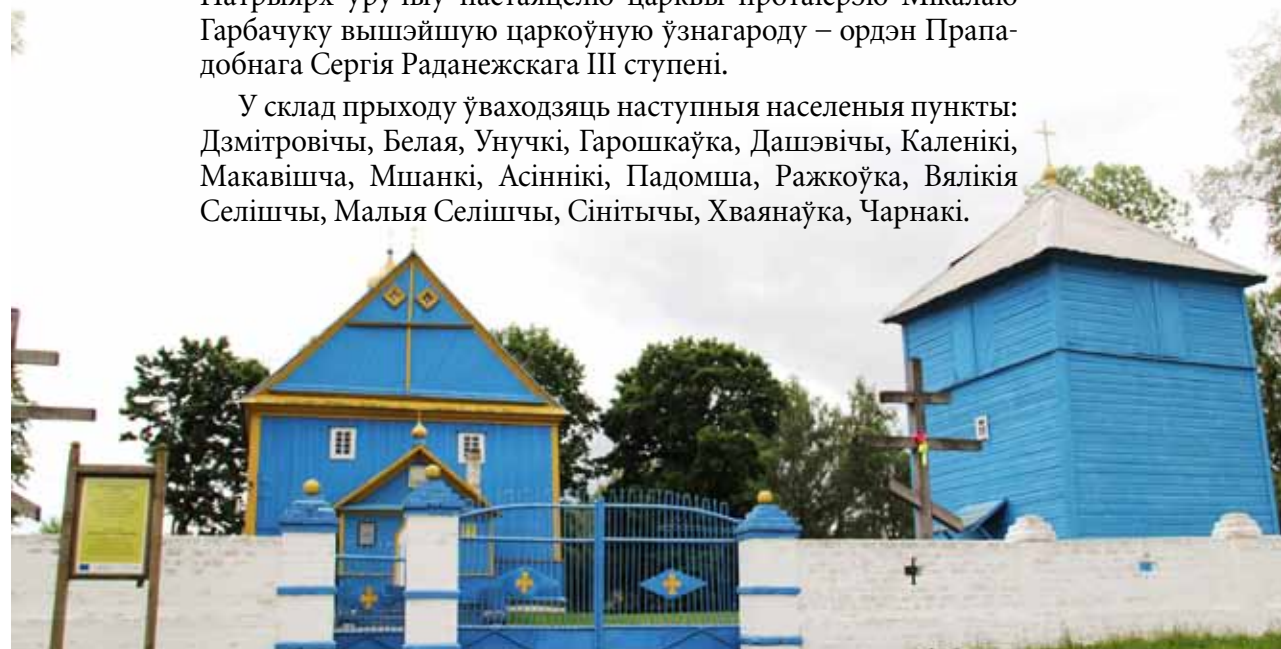
Першапачаткова царква была акружана каменна-земляным валам і толькі ў 1980 годзе была пастаўлена цагляная агароджа з паўднёвага і паўночнага бакоў. У агароджы ёсць падобныя да крыжа адтуліны.

Алтар царквы знаходзіцца на паўднёва-паўночным баку, што прымушае думаць, што яна пабудавана як уніяцкая. Праваслаўнай царква стала пасля 1839 года.

У царкве не спыняліся богаслужэнні, гэта было магчыма дзякуючы намаганням айца Мікалая Гарбачука, які быў настацелем у гэтым храме 50 год, з 1953 па 2003 год.

Важнай і знамянальнай падзеяй у жыцці храма і ўсіх прыхажан з'яўляецца наведванне яго 25 ліпеня 1995 года Свяцейшым Патрыярхам Маскоўскім і Усея Русі Алексіем II. Свяцейшы Патрыярх уручыў настацелю царквы протаіерэю Мікалаю Гарбачуку вышэйшую царкоўную ўзнагароду - ордэн Прападобнага Сергія Раданежскага III ступені.

У склад прыходу ўваходзяць наступныя населеныя пункты: Дзмітровічы, Белая, Унучкі, Гарошкаўка, Дашэвічы, Каленікі, Макавішча, Мшанкі, Асіннікі, Падомша, Ражкоўка, Вялікія Селішчы, Малыя Селішчы, Сінітычы, Хваянаўка, Чарнакі.

Свята-Раства Багародзіцы царква. в. Індычы. (в. Пелішча)

Свята-Раства Багародзіцы царква размешчана ў вёсцы Індычы Камянецкага раёна на месцы, дзе стаяла аднайменная невялікая драўляная царква, пабудаваная ў 1800 годзе панам Космам Кашыеўскім. Першапачаткова храм быў разбураны богаборацкімі ўладамі ў 1964 годзе, людзі ездзілі на малітву ў Свята-Пакроўскую царкву ў сяле Арэпічы, размешчаную за тры кіламетры ад сяла Індычы, у Жабінкоўскім раёне. У 1991 годзе прыхажане падалі прашэнне ў Брэсцкую епархію аб дазvole будаўніцтва храма. 15 снежня 1991 года паследавала рэзалюцыя епіскапа Брэсцкага Канстанціна. “Бог блаславіць благі намер прыхажан сёл Індычы – Пелішча ў будаўніцтве святога храма ў гонар Раства Прасвятой Багародзіцы”. 23 мая 1992 года епіскап Брэсцкі Канстанцін асвятціў аснову храма і пачалося яго будаўніцтва. 18 лістапада 1997 года храм быў асвечаны архіепіскапам Брэсцкім і Кобрынскім Канстанцінам.

Храм у гонар Раства Прасвятой Багародзіцы пабудаваны на сродкі прыхажан пры дапамозе Пелішчанскага калгаса і яго старшыні Валянціна Змеева.

Аднапрастоўная каменная аднакупальная царква пабудавана ў выглядзе карабля, званіца прымыкае да храма. Іканастас трох’ярусны, аздоблены разьбой па дрэве з пазалотай. Пасярэдзіне храма падвешана панікадзіла на 90 свечак. Акрамя свята Раства Прасвятой Багародзіцы прыхажане асабліва ўшаноўваюць дзень памяці Святой Вялікамучаніцы Варвары, у які было пачата будаўніцтва старога разбуранага храма.

Храм у гонар Раства Прасвятой Багародзіцы быў пабудаваны пры настаяцелю протаіерэю Андрэю Тачыліне.

У састаў прыхода ўваходзяць пяць вёсак: Пелішча, Індычы, Сосны, Стрэлі, Якубавічы.

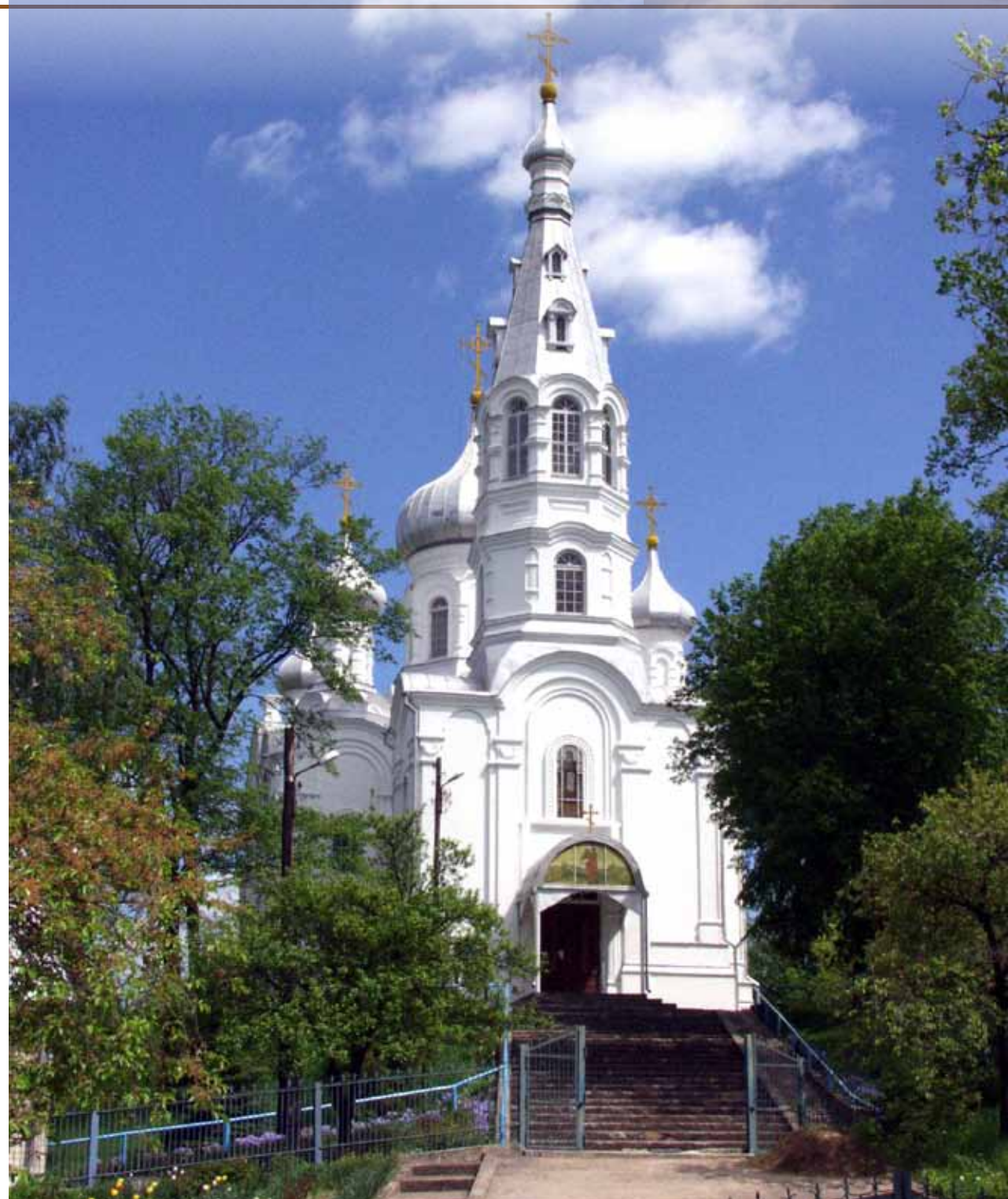
Асвятчэнне храма. У цэнтры архіепіскап
Брэсцкі і Кобрынскі Канстанцін.

Свята-Сімяонаўская царква. г. Камянец

Сведчанні пра Свята-Сімяонаўскі прыход былі вядомы ўжо з 16 стагоддзя. Храм размяшчаўся на тым жа месцы, дзе размяшчаецца і цяперашні. У 1912-1914 гады была ўзведзена царква з цэглы на месцы сярэдневяковага каменнага храма. Па сутнасці, гэта адна і тая ж святыня: новая царква з'яўляецца правапераемніцай старой, будаўніцтва вялося на тым жа месцы, на тых жа фундаментах. Па хадатайніцтву настояцеля Льва Пачэўскага імператар Мікалай II, які ў той час знаходзіўся ў Белаўежскай пушчы, выдзеліў 50 тысяч залатых рублёў на будаўніцтва храма і рамонт вежы.

Камянецкая Сімяонаўская царква з'яўляецца помнікам архітэктуры рэтраспектыўна-рускага стылю. Па сваёй аб'ёмна-прасторавай кампазіцыі яна складаецца з чатырох частак, размешчаных па ўмеранай восі: прытвор, які заканчваецца вежай, трапезная, асноўны храмавы аб'ём, пяцісценная апсіда. Высокі, прамавугольны ў плане прытвор і двух'ярусная вежа-званіца, якая ўзвышаецца над ім, складаюць галоўны фасад храма. У цэнтры – галоўны ўваход, аформлены перспектыўным арачным парталам, тымпане якога размешчана мастацкае пано з вобразам Сімяона Стоўпніка. Галоўны фасад па вертыкалі дзеліцца на тры часткі: цэнтральную – аснову вежы – і дзве бакавыя, дзе размешчаны службовыя памяшканні. Кожная частка фланкіравана пілястрамі і дэкарыравана арачнымі нішамі паміж імі. Першы і другі ярусы вежы – васьмігранныя з арачнымі аконнымі праёмамі, вуглы граняў аформлены пілястрамі. Завяршае вежу высокі шацёр, на гранях якога ў два ярусы размешчаны вокны – люкарны. Над шатром цыбулепадобная глаўка з металічным крыжам. Трапезная, якая злучае вежу-званіцу з асноўным аб'ёмам – гэта невялікая прамавугольная ў плане частка, вузкія сцены якой прарэзаны арачным акном (на кожным баку).

Цэнтральны
іканастас.

Асноўная частка храма – гэта высокі, манументальны, квадратны ў плане аб’ём. Цэнтральная частка ўвешана масіўным купалам, які стаіць на цыліндрычным барабане, які прарэзаны васьмю арачнымі вокнамі. Вакол купала, па баках даху, устаноўлены чатыры цыбулепадобныя глаўкі на цыліндрычных барабанах з арачнымі нішамі. Такім вобразам, атрымліваецца пяціглавая кампазіцыя, якая характэрна для праваслаўных храмаў. Барабаны купала і чатырох главак апіраюцца на невысокую цыліндрычную аснову, дэкарыраваную закаморамі. Гэты элемент архітэктуры характэрны для старажытнага дойлідства. Бакавыя сцены асноўнага аб’ёму храма маюць трохчасную кампазіцыю. Цэнтральная, больш шырокая, якая адпавядае галоўнаму купалу, мае арачнае завяршэнне, дэкарыраванае броўкамі і прарэзанае трохчас-

ным арачным акном. Бакавыя ж, больш вузкія, адпавядаюць бакавым глаўкам, прарэзаны адным арачным акном кожная. Невысокая пяцісценная апсіда завяршае чатырохчасную кампазіцыю храма.

Інтэр’ер Сімяонаўскай царквы трохнефавы. У цэнтры яго стаяць чатыры масіўныя прафіліраваныя стаўбы, якія падтрымліваюць барабан купала пры дапамозе ветразяў. Перакрыцце нефаў – цыліндрычныя зводкі з распалубкамі. Па вуглах храма – крыжовыя зводкі

Асноўны дэкаратыўны элемент інтэр’ера – трох’ярусны драўляны іканастас з шырокімі бакавымі кіётамі, што стаяць асобна ўздоўж бакавых сценаў храма. Іканастас зроблены з цёмнага моранага дуба ў пачатку XX стагоддзя (прывезены з Варшавы з Свята-Аляксандранеўскага сабора, які знаходзіўся на Сіксонскай плошчы) на ахвяраванні прыхажанкі храма Феадосіі Трайчук, намаганнямі рэгента храма Сімяона Карнелюка. У цэнтры іканастаса – Царскія вароты з невялікімі вобразамі евангелістаў: Матвея, Лукі, Марка, Іаана Багаслова, а таксама кампазіцыя “Благавешчанне”. Па баках ад Царскіх варот – чатыры вялікія іконы з выявамі ў весь рост “Выратавальнік”, “Ісус Хрыстос” і “Архідыякан Стэфан” – справа “Святы Дух” (у выглядзе голуба) і “Архістраціг Міхаіл” – злева. Над Царскімі варотамі – кампазіцыя “Тайная вячэра”. Паабал яе – іконы “Раставіцкія” і “Іаана Прадцеча” – справа, “Прарок

Прадаў-
жэнне
іканастаса
– левы
і правы
кіёты.

15 лістапада 2010 г. адбылося
святкаванне іконы Божай Маці.

Майсей” і “Увядзенне ў храм Прасвятой Багародзіцы” – злева. У двух асобных бакавых кіётах па баках іканастаса прадстаўлены іконы “Сімяон Стоўпнік” (справа) і “Марыя Магдалена” (злева). Вялікую цікавасць уяўляюць іконы ў бакавых кіётах, што знаходзяцца ўздоўж бакавых сценаў храма. Гэтыя кіёты першапачаткова з’яўляліся часткай іканастаса. У кожным такім кіёце па сем ікон з вобразамі (у весь рост) евангелістаў, святых і гістарычных дзеячаў. Так у кіёце ад іканастаса прадстаўлены выявы: княгіні Вольгі, вялікамучаніцы Кацярыны, Святой

Прастоўнае свята. Свяшчэннікі Камянецкага Благачыння
(у цэнтры Благачынны а. Сергій Буркоўскі).

Ефрасінні Полацкай, мітрапалітаў Пятра і Аляксея Цудатворца (абодва ў адной кампазіцыі) святога Іаана, мітрапаліта Піліпа. У кіёце, што справа ад алтара, – княгіня маскоўская Еўдакія, вялікамучаніца Варвара, роўнаапостальная Ніна, мучаніца Таццяна, роўнаапостальныя Кірыл і Мяфодзій (абодва ў адной кампазіцыі), святы Ціхан Задонскі і Мітрафан Варонежскі (абодва ў адной кампазіцыі), князь Уладзімір. Усе выявы прадстаўлены фігурамі ў весь рост, апрануты ў доўгія хітоны, якія падаюць цяжкімі складкамі. Над кожным

– пазалочаны німб над галавою. Князь Уладзімір, гэта ён увёў хрысціянства на Русь, паказаны са скруткам у руках, на скрутку – хрысціянскае пасланне Богу. Кірыл і Мяфодзій таксама прадстаўлены са скруткам, на якім намаляваны асобныя літары кірыліцы. Вельмі сціпла і выразна пададзены вобраз полацкай княгіні Ефрасінні, яна стаіць са скрышчанымі рукамі. Усе іконы выкананы ў цёмных колерах: карычневы, цёмна-чырвоны. На іх фоне ярка выдзяляюцца светла-жоўтыя пазалочаныя німбы. Багата аздоблены іканастас надае інтэр’еру храма трыумфальнасць і манументальнасць.

Сімяонаўская царква выдзяляецца манументальным аб’ёмам з высокімі дамінантамі – шатровай званіцай і купалам. Мастацкую выразнасць узмацняе каляровае вырашэнне: усе сцены храма фарбаваны ў блакітны колер, а дэкаратыўныя дэталі – ліштвы акон, карнізы, броўкі, ніглы – у белы. Храм стаіць на высокім месцы, да яго галоўнага фасада вядзе шырокая лесвіца з 35 прыступак.

У жыцці храма і прыхода пакінулі след свяшчэннікі:

З 1835 года а. Павел Крукоўскі, вікарыі а. Іларыён Мар’яновіч і вікарыі а. Аляксей Яхімовіч;

З 1837 года вікарыі Стэфан Бядрыцкі і а. Аляксей Жукоўскі;

З 1840 года вікарыі а. Фрол Качаноўскі;

З 1845 года вікарыі а. Іосіф Кунаховіч;

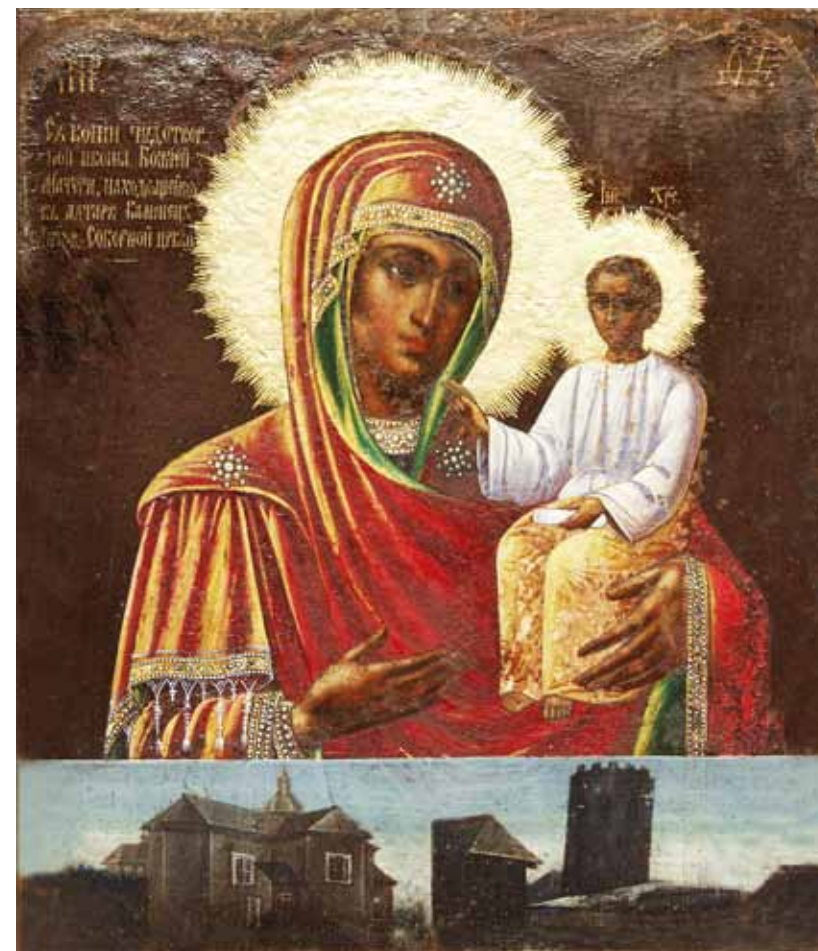
З 1852 года а. Аляксей Лягіцкі, пры якім у прыходзе было праваслаўнае брацтва ў гонар Касьмы і Даміана (1 лістапада), якое складалася з 1282 душ;

З 1882 года а. Іаан Маркевіч;

З 1894 года а. Леў Пaeўскі.

Свяшчэннікі: а. Канстанцін Тарановіч, а. Уладзімір Філасаф, а. Аляксей Патока, а. Аляксей Скулавец, а. Стэфан Агіевіч, а. Яўгеній Лукашэвіч, а. Генадзій Сідарук, вікарыі а. Аляксей Барзоў, а. Андрэй Мароз. У цяперашні час настояцелем храма з’яўляецца іерэй Сяргій Буркоўскі.

Важнай падзеяй у жыцці прыхода з’яўляецца ўстанаўленне святкавання Камянецкай іконы Божай Маці па блаславенню

Ікона
Камянецкай
Божай
Маці.

епіскапа Брэсцкага і Кобрынскага Уладыкі Іаана 15 лістапада па новаму стылю, у гэты ж дзень створана сястрынства ў гонар вялікамучаніка і ціціцеля Панцеляймона. Есць праваслаўнае брацтва ў гонар Сімяона Стоўпніка.

Свята-Сімяонаўскі прыход з’яўляецца цэнтрам Камянецкага Благачыння.

Званы храма.

Унутраны выгляд храма.

Свята- Георгіеўская царква. в. Камянюкі

Будаўніцтва Свята-Георгіеўскай царквы ў вёсцы Камянюкі пачалося ў 1999 годзе і закончылася ў 2009 годзе.

Вышыня храма 37 метраў. Храм пабудаваны ў старжытна-рускім стылі на сродкі Нацыянальнага парка “Белавежская пушча” і ахвяраванні прыхажан. Храм пабудаваны з драўлянага бруса, са знешняга боку абштыты блок-хаусам, унутры – вагонкай. Завяршаюць храм 5 купалаў, пакрытых жэсцю. Іканастанс трох’ярусны, драўляны, іконы напісаны па дрэве.

1 кастрычніка 2009 года, напярэдадні 600-годдзя ўстанаўлення запаведнага рэжыму ў Белавежскай пушчы, храм быў урачыста асвечаны цяпер правячым архіерэем Праасвяшчэннейшым Іаанам, епіскапам Брэсцкім і Кобрынскім пры шматлюдным зборы народу і духавенства.

З 18 па 20 мая 2010 года ў вёсцы Камянюкі адбылося паседжанне Мытнага саюза Расіі, Казахста-

на, Беларусі. 20 мая, напярэдадні ад’езду, дэлегацыя Мытнага саюза наведла храм вялікамучаніка Перамоганосца Георгія і ўрачыста ахвяравала храму ікону святога апостала і евангеліста Матфея, ахоўніка мытнай службы.

Храм быў пабудаваны намаганнямі протаіерэя Іаана (Пашкевіча) і генеральнага дырэктара Нацыянальнага парка “Белавежская пушча” Мікалая Бамбізы.

У прыход уваходзяць вёскі Камянюкі, Белая, Ляцкія, Селішча Вялікае, Селішча Малое, Вілы, Гарошкаўка.

Святы Георгій
Перамоганосец.

Свята-Параскевінская царква. в. Мікалаева

Мікалаеўская Свята-Параскевінская царква ў в. Мікалаева была пабудавана ў канцы XIX стагоддзя на сабраныя прыхажанамі сродкі. Размешчана на паўночным баку вёскі. Царква велічная, высокая, зроблена з дрэва.

З'яўляецца помнікам рэтраспектыўна-рускага стылю, аднак, у адрозненне ад іншых храмаў гэтага стылю, Мікалаеўская царква складаецца з 3 частак: вежы-званіцы, трапезнай, асноўнага аб'ёму. Апсіда тут не выдзелена, а ўваходзіць у аб'ём храма. Трох'ярусная вежа-званіца ўтварае галоўны фасад, першы ярус якой з'яўляецца тамбурам (з двума службовымі памяшканнямі па баках). Тарцовыя часткі тамбура завяршаюцца трохвугольнымі франтонамі. Першы ярус чацверыковы, але меншы па аб'ёму. Яго глухія грані дэкарыраваны трапецападобнымі нішамі, якія абрамлены па перыметру разьбовым поясам. Другі ярус званіцы складаецца з двух васьміграннікаў, адзін на адным. Трапезная невысокая, накрыта

Унутраны выгляд Свята-Параскевінскай царквы в. Мікалаева.

Ікона
Святой
Вяліка-
мучаніцы
Параскевы.

двухсхільным дахам. Асноўны храмавы аб'ём - выцянуты прамавугольнік, у яго тарцовай частцы размешчана апсіда з двюма бакавымі рызніцамі. Асноўны аб'ём мае складаны чатырохсхільны дах. Сцены царквы гарызантальна абшалаваны дошкамі.

Адметнай асаблівасцю царквы з'яўляецца багатая дэкаратыўная аздаба яе фасадаў. Шматлікія карнізныя паяскі, упрыгожаныя разьбой "пад карункі", накладныя разьбовыя дэталі, дэкаратыўныя аконныя ліштвы – усе гэта выдзяляе фасад царквы. У інтэр'еры ёсць хоры на двух драўляных стаўбах.

Іканастанс храма двух'ярусны, драўляны, з рознымі калонамі. На ніжнім ярусе ёсць іконы "Ісус Хрыстос", "Богамаці", "Архістраціг Міхаіл", "Архангел Гаўрыіл", "Святая Вялікамучаніца Параскева". На верхнім ярусе іконы "Тайная вячэра", апосталаў "Нафанаіл", "Піліп", "Петр і Павел", "Іаан Зілот", "Фама і Іуда", "Андрэй і Матфей".

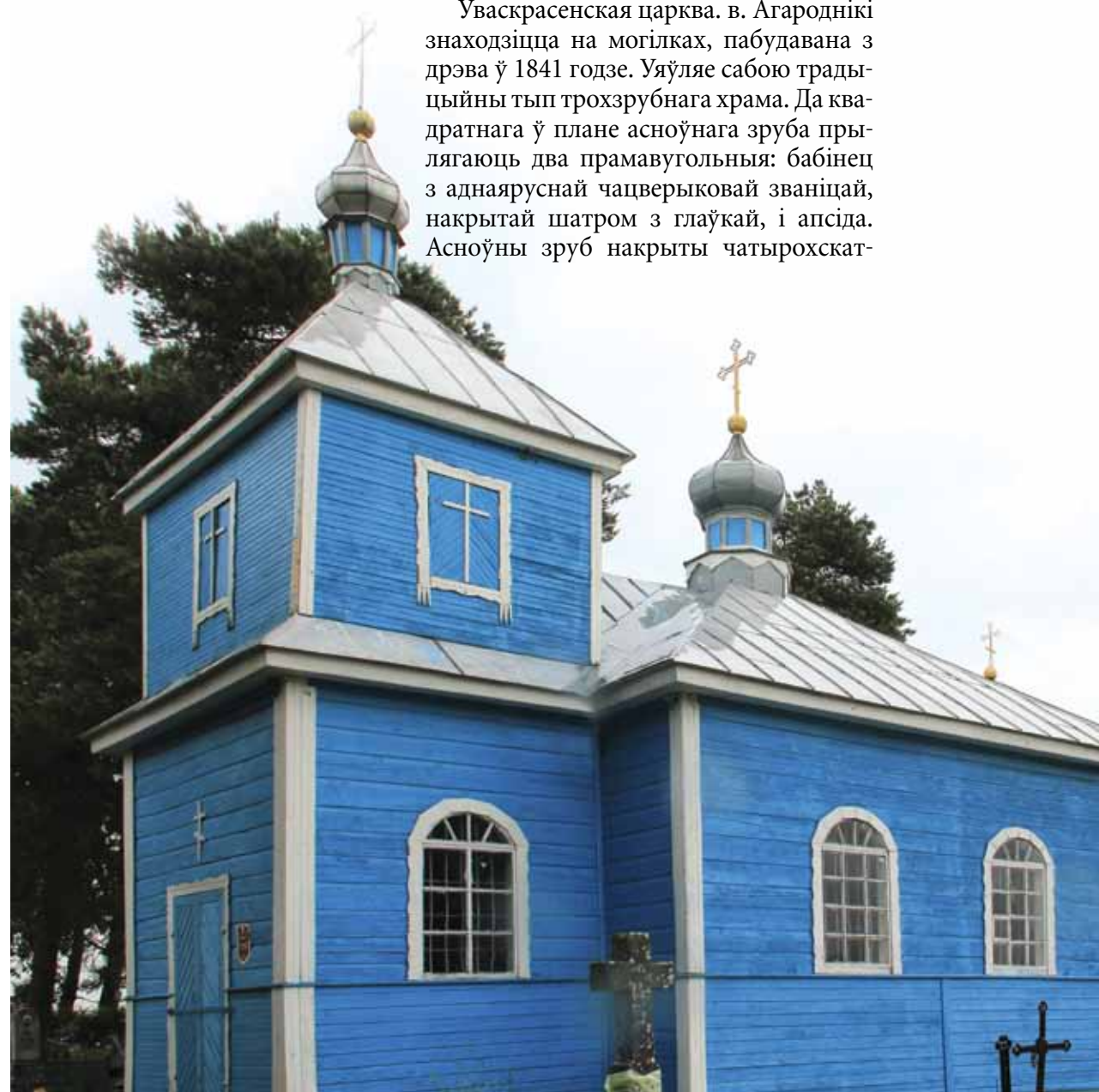
Значнай падзеяй у жыцці храма з'яўляецца наведванне яго 31 жніўня 1886 года імператарам Аляксандрам III з будучым нашчадкам прастола Мікалаем II. У 1961 годзе ў час ганенняў на веруючых царква была закрыта, маёмасць перададзена ў г. Камянец, прыход быў прыпісаны да Свята-Сімяонаўскага прыхода.

У 1990 годзе клопатамі прыхажан і старшыні праўлення КСА "Колас" К.К. Асапрылкі храм быў адноўлены ў яго першапачатковым выглядзе. У святая Пачаеўскай іконы Божай Маці 5 жніўня 1991 года храм быў урачыста асвятчаны архіепіскапам Брэсцкім і Кобрынскім Канстанцінам у саслужэнні духавенства Брэсцкага і Камянецкага Благачыння.

У склад прыхода ўваходзяць наступныя вёскі: Мікалаева, Ліпна, Жылічы, Сялкі, Селяховічы, Робенка, Палінаўка, Багачы, Бялёва, Завадзькавічы.

Уваскрасенская царква. в. Агароднікі

Уваскрасенская царква. в. Агароднікі знаходзіцца на могілках, пабудавана з дрэва ў 1841 годзе. Уяўляе сабою традыцыйны тып трохзрубнага храма. Да квадратнага ў плане асноўнага зруба прылягаюць два прамавугольныя: бабінец з аднаяруснай чацверыковай званіцай, накрытай шатром з глаўкай, і апсіда. Асноўны зруб накрыты чатырохскат-

Унутраны выгляд Уваскрасенскай царквы в. Агароднікі.

ным дахам. Вокны на бабінцы, асноўным аб'ёме і апсідзе высокія, з арачным завяршэннем, дэкарыраваны рознымі ліштвямі. Сцены храма вертыкальна абшалаваны дошкамі, вуглы замацаваны лапаткамі. Асноўныя дэкаратыўныя дэталі: вуглавыя лапаткі, карніз, ліштва вокнаў пафарбаваны ў белы колер і кантрасна выдзяляюцца на цёмным фоне сцен храма.

Спачатку царква была на могілках і стала прыходскай пасля таго, як у 1944 годзе згарэў новы храм. У свой час яна была закрыта і апустошана, прыход быў замацаваны за Дзмітровіцкім прыходам. Храм быў капітальна адрамантаваны намаганнямі мясцовага старшыні калгаса.

28 мая 1994 года, па благаславенню архіепіскапа Брэсцкага і Кобрынскага Канстанціна храм быў асвятчаны благачынным Камянецкай округі святшчэннікам Яўгеніем Лукашэвічам у саслужэнні настаяцеля і духавенства Благачыння.

Свята-Крыжаўздзіжанская царква. в. Амелянец

Як мяркуецца, Свята-Крыжаўздзіжанская царква ў Амелянцы была пабудавана каля 1713 года. Храм драўляны. З рукапісу “Царкоўна-прыходскага летапісу Крыжаўздзіжанскай царквы сяла Амелянец Гродзенскай губерні Брэсцкага ўезду”, які цудам уцалеў, можна даведацца, што ў 1836 годзе храм быў значна расшыраны: адрамантавана старая паўночная сцяна, прыбудавана паўночная рызніца і дашчаны прытвор. У 1876-1879 гадах сцены, якія пакасіліся, выпрамлены і ўмацаваны, падложаны новыя падрубы,

прыбудавана рызніца з паўднёвага боку, пастаўлены новы іканастас. У выніку праведзеных рамонтных работ першапачатковы выгляд царквы змяніўся. Званіца тады налічвала пяць званоў вагою ад 32 футаў да 10 пудоў, на кожным з якіх былі зроблены надпісы. На самым маленькім зване была дата “1666 год”. Пры царкве дзейнічала брацтва, якое налічвала каля 200 чалавек.

Іканастас Свята-Крыжаўздзіжанскай царквы.

У час Першай сусветнай вайны царква моцна была сапсавана. З вясны 1922 года пачаўся рамонт. У выніку моцнай наваліныцы 24 мая 1923 года згарэў купал, у лютым 1925 года зноў здарыўся пажар. Спачатку людзі пачулі моцны выбух, адкрылі дзверы храма, але ўвайсці ў яго не змаглі, ён быў увесь напоўнены едкім дымам. Храм выратаваць не ўдалося. Афіцыйнае следства не знайшло прычыну пажара. Богаслужэнні сталі праходзіць у малой царкве, якая знаходзілася на могілках. Атрыманай страхоўкі і ахвяраванняў хапіла, каб купіць у Яблагінскім Свята-Ануфрыеўскім манастыры гатовую царкву. Царкву разабралі і па чыгунцы са станцыі Дубіца перавезлі да станцыі Чаромха (цяперашняя Рэспубліка Польшча), а адтуль – да Амелянца. Будаўніцтва пачата 6 мая 1927 года, а закончана – 16 мая 1930 года. Аб гэтым сведчыць надпіс унутры цэнтральнага купала, які знайшлі вясной 2012 года пры рамонце царквы.

Царква – помнік архітэктуры рэтраспектыўна-рускага стылю. Уключае асноўны аб’ём, трапезную, прытвор,

*Царква
на могілках.*

пяцігранную апсідку з бакавой рызніцай і ахвярнікам. Над прытворам чацверыковая званіца пад двухскатным дахам з заломам і цыбулепадобнай глаўкай у завяршэнні. Над асноўным аб'ёмам – васьмігранны светавы барабан пад шатровым верхам з макаўкай і вуглавя цыбулепадобныя глаўкі. Сцены, рубленыя ў вугал “з астаткам”, прарэзаны шырокімі лучковымі аконнымі праёмамі і ўмацаваны брускамі-сцяжкамі. Галоўны ўваход вырашаны ганкам пад двухскатным перакрыццем, на фігурных кранштэйнах, створаных выступамі брусаў зруба. У інтэр’еры двух’ярусны іканастас. Царква мае 7 купалаў.

7 верасня 1930 года па блаславенню правячага архіерэя было асвятчэнне новай царквы. Чын асвятчэння зрабіў Блажынны Высока-Літоўскай акругі свяшчэннік Сяргій Дзюкаў. 27 верасня ў храме прастоўнае свята. За працу па ўзвядзенню новага храма была аб’яўлена падзяка прыхажанам і псаломшчыку Алінію Нясведаву. Айцец Кліменцій Каваленка ўзнагароджаны залатым напесным крыжом. Стараста Іаан Гайдукевіч – Блаславеннай граматай.

У Амелянецкай царкве служылі: а. Ігнацій Адэльскі, а. Кліменцій Каваленка (у час Першай сусветнай вайны – свяшчэннік палявога шпіталю, узнагароджаны ордэнам Святой Ганны III ступені), а. Мітрафан Зноска-Бароўскі (настаяцель царквы 1934-1938гг), а. Аляксій Целякоўскі (пахаваны каля царквы), а. Яўгеній Місюк, а. Мікалай Гарбачук, бацька і сын протаіерэй Пётр Самойловіч і Серафім Самойловіч (а. Серафім Самойловіч служыў у 1957-1970 гадах, пахаваны побач з часоўняй, а. Сімяон Ярашук (удзельнік вайны, узнагароджаны ордэнам Айчыннай вайны, шасцю медалямі, магіла побач з царквой), а. Сяргій Разановіч, іераманах а. Герман, а. Георгій Варанко, а. Аляксій Логашаў. У цяперашні час настаяцелем храма з’яўляецца а. Ігар Пяркоўскі.

Каштоўным падарункам для прыхода з’яўляюцца званы, якія падараваны пасля Вялікай Айчыннай вайны маршалам Георгіем Жукавым. Яны і сёння гучаць у дні богаслужэнняў. У склад прыхода ўваходзяць сёлы: Амелянец, Падбур’е, Ваўкаставец, Бобінка, Дубраўцы, Панасюкі, Занавіны, Чвіркі.

*Унутраны
выгляд
царквы
на могілках.*

Свята-Успенская царква. в. Паніквы

Свята-Успенская царква была ўзведзена ў цэнтры вёскі Паніквы ў 1912 годзе на месцы драўлянага храма 1791 года пабудовы. Абнесена бутавай агароджай з варотамі. З'яўляецца помнікам народнага дойлідства. Мае падоўжана-восевую кампазіцыю з прамавугольных у плане зрубаў: прытвор з двух'яруснай чацверыковай званіцай з макаўкай (прыбудавана пазней), асноўны аб'ём, трохгранная апсіда з рызніцай. Асноўны аб'ём у цэнтры вяпчаецца цыбулепадобнай глаўкай на граненым барабане, над апсідай макаўка. Дэкаратыўная апрацоўка фасадаў – злучэнне гарызантальнай і вертыкальнай шалёўкі. Мастацкая выразнасць дасягаецца падчыненнем разнаобразных аб'ёмаў, аб'яднаных у развітую ярусную кампазіцыю. Галоўны фасад храма ствараюць тамбур і два невысокія ярусы званіцы. Тамбур аддзелены ад званіцы зводамі даху. Першы ярус званіцы чацверыковы, нізкі. Яго вуглы дэкарыраваны рознымі накладнымі лапаткамі, а грані – накладнымі прамавугольнымі рамамі, якія імітуюць нішы. Другі ярус званіцы таксама чацверыковы, больш высокі, таксама аддзелены зводамі даху, дэкарыраваны рознымі вуглавымі накладкамі і ўвечаны шатром з глаўкай і металічным крыжам. Асноўны аб'ём храма вылучаецца на галоўным фасадзе трохвугольным шчытом, у які ўваходзіць другі ярус званіцы. Уваход у царкву аздоблены невялікім брылем на фігурных кранштэйнах. У інтэр'еры вылучаецца асноўнае зальнае памяшканне. Зала асветлена высокімі лучковымі праёмамі. У апсідзе – драўляны іканастас. Унутры над уваходам – хоры.

У часы ганенняў, у 1962 годзе, храм быў закрыты. Прыхажане захавалі ўсю богаслужбовую маёмасць і сам храм ад знішчэння. Нягледзячы на тое, што храм дакументальна “не існаваў”, прыхажане маліліся без свяшчэнніка і падтрымлівалі царкву ў належным выглядзе. Значны ўклад унёс у захаванне і павелічэнне як храма, так і прыходу настояцель протаіерэй

Мікалай Каленікавіч Данілюк, які служыў у 50-60-я гады XX стагоддзя.

Напярэдадні свята Успення Прасвятой Багародзіцы, 27 жніўня 1988 года, храм быў урачыста асвятчаны па благавенню мітрапаліта Мінскага і Беларускага Філарэта благачынным Брэсцкай акругі протаіерэем Яўгеніем Парфенюком у саслужэнні духавенства Благачыння.

У царкве ёсць іконы: “Успенне”, “Маці Божая Адзігітрыя”, а таксама абраз-фератрон “Святая Варвара” і “Маці Божая Адзігітрыя”. У састаў прыхода ўваходзяць вёскі: Паніквы, Крынкі, Вялічкавічы, Навасёлкі.

Унутраны выгляд Свята-Успенскай царквы в. Паніквы.

Іконы,
вышытыя бісерам
прыхажанамі.

Свята-Андрэеўская царква. в. Пашукі

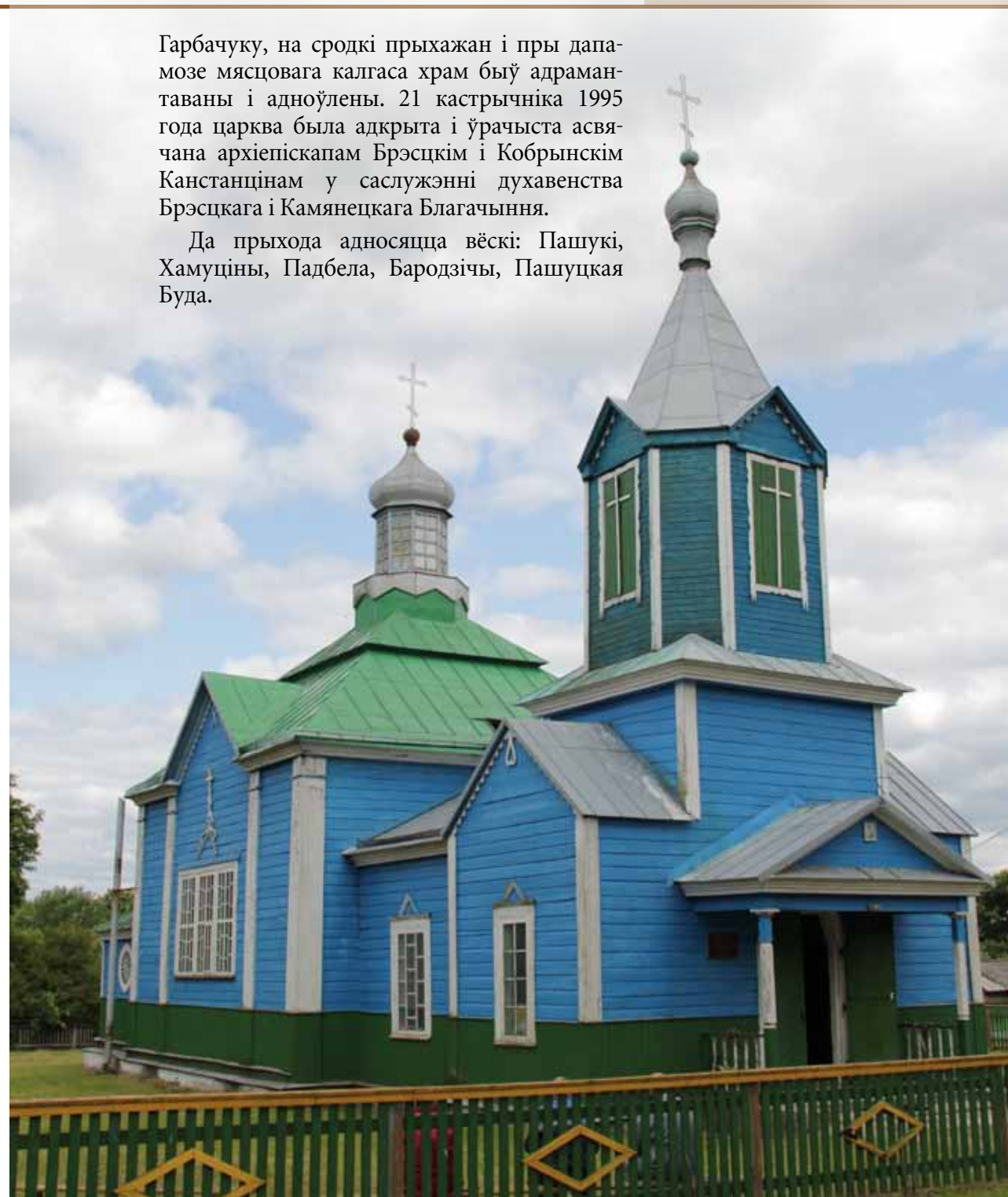
Гісторыя царквы вёскі Пашукі пачынаецца ў 1609 годзе, калі на ахвяраванні Агаф'і-Соф'і Багданаўны Пац пабудавана царква ў гонар Раства Багародзіцы. Пабудова прастаяла 145 год. Затым была пабудавана Свята-Ануфрыеўская царква, гады існавання якой невядомы. У 1877 годзе ў в. Пашукі будаўнікамі г. Белавежа (Польшча) з дрэва была пабудавана Свята-Андрэеўская царква. Храм размешчаны на ўскрайку вёскі. З'яўляецца помнікам рэтрапектыўнага стылю.

Царква складаецца з чатырох частак, якія паслядоўна злучаюцца адна з другой: вежа-званіца, трапезная, асноўны аб'ём, апсіда. Двух'ярусная вежа-званіца стварае галоўны фасад, першы ярус з'яўляецца тамбурам. У цэнтры тамбура галоўны ўваход. Трапезная ўяўляе сабою вузкі прамавугольны аб'ём, накрыты двухскатным дахам. Асноўны аб'ём храма квадратны ў плане, мае чатырохскатны дах з невялікім купалам на васьмігранным барабане, з усходу да яго прымыкае трохгранная апсіда. Апсіда ўяўляе сабою нізкі чатырохсценны аб'ём, накрыты двухскатным дахам. Бакавыя фасады храма маюць ступенчатую кампазіцыю, дзе чаргуюцца высокія і нізкія аб'ёмы.

У 1961 годзе храм быў разбураны і закрыты. У 1994-1995 гадах, дзякуючы настаяцелю Дзмітровіцкай царквы протаіерэю Мікалаю

Гарбачуку, на сродкі прыхажан і пры дапамозе мясцовага калгаса храм быў адрамантаваны і адноўлены. 21 кастрычніка 1995 года царква была адкрыта і ўрачыста асвятчана архіепіскапам Брэсцкім і Кобрынскім Канстанцінам у саслужэнні духавенства Брэсцкага і Камянецкага Благачыння.

Да прыхода адносяцца вёскі: Пашукі, Хамуціны, Падбела, Бародзічы, Пашуцкая Буда.

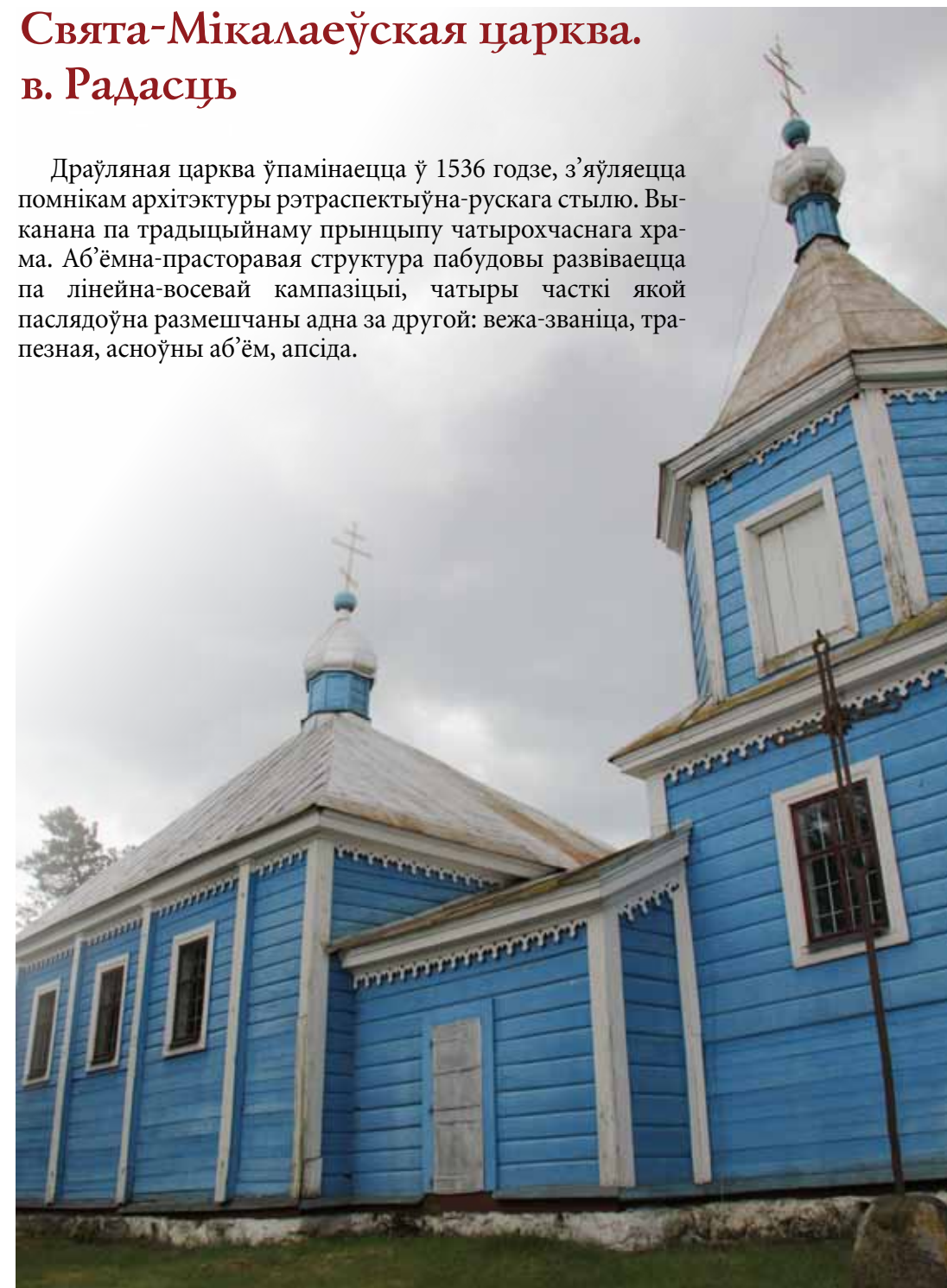

Унутраны выгляд Свята-Андрэеўскай царквы в. Паішукі.

Свята-Мікалаеўская царква. в. Радасць

Драўляная царква ўпамінаецца ў 1536 годзе, з'яўляецца помнікам архітэктуры рэтраспектыўна-рускага стылю. Выканана па традыцыйнаму прынцыпу чатырохчаснага храма. Аб'ёмна-прасторавая структура пабудовы развіваецца па лінейна-восевай кампазіцыі, чатыры часткі якой паслядоўна размешчаны адна за другой: вежа-званіца, трапезная, асноўны аб'ём, апсίδα.

Святы
Цудатворац
Мікалай.

Галоўны фасад утварае двух'ярусная вежа-званіца. Першы яе ярус чацверыковы, з'яўляецца тамбурам, у цэнтры якога – галоўны ўваход у храм. Другі ярус вежы васьмігранны, накрыты шатром з глаўкай. Грані яго праз адну прарэзаны прамавугольнымі праёмамі, вуглы дэкарыраваны лапаткамі. Невялікі аб'ём трапезнай накрыты двухскатным дахам, мае гладкія сцены з адным прамавугольным акном.

Асноўны аб'ём храма квадратны ў плане, накрыты чатырохскатным дахам і ўвечаны цыбулепадобнай глаўкай. Кожная яго сцяна мае па тры высокія прамавугольныя аконныя праёмы з простымі ліштвамі. У прасценках паміж вокнамі – брусы-сцяжкі ў выглядзе пілястр. Пяцісценны аб'ём апсіды больш нізкі, накрыты трохскатным дахам, у дзвюх сценах – таксама прамавугольныя аконныя праёмы. Бакавыя фасады храма маюць рознаўзроўнёвую ступенчатую кампазіцыю, у якой чаргуюцца нізкія і высокія аб'ёмы. Высокі аб'ём званіцы кантрастуе з невялікім, нізкім аб'ёмам трапезнай. Самы масіўны асноўны аб'ём змяняецца больш нізкім – апсідай. Сілуэт храма выразна выдзяляецца сярод жылых пабудов.

Унутраны выгляд Свята-Мікалаеўскай царквы в. Радасць.

Свята-Успенская царква. в. Рэчыца

Па-рознаму прадастаўлены ў гісторыі год будаўніцтва царквы ў вёсцы Рэчыца. У розных крыніцах указваюцца 1872, 1873, і 1875 гады. Існуе легенда пра будаўніцтва гэтай царквы, якую расказалі старажылы: “Жыў у Рэчыцы пан, і доўга не было ў яго дзяцей. І вось пані нарэшце панесла. У тую ноч, калі павінны былі быць роды, над вёскай загрымела моцная навальніца. Пан сабраў самых багамольных сялян і загадаў ім маліцца пра добрыя роды для пані. Ён паабяцаў, што, калі ўсе будзе добра, ён пабудуе ў Рэчыцы храм. Пасля нараджэння нашчадка пан стрымаў свае слова, і ў Рэчыцы з’явілася другая царква”.

З успамінаў мясцовых жыхароў, перад храмам было тры брамы ў выглядзе арак. Пасля 1939 года яны былі разбураны. Царква пабудавана з цэглы, з’яўляецца помнікам рэтраспектыўна-рускага стылю. Храм складаецца з чатырох частак: прытвор са званіцай, трапезная, асноўны аб’ём, апсіды. Прамавугольны ў плане прытвор, дзе размяшчаецца галоўны ўваход, завяршаецца двух’яруснай званіцай.

У гады Другой сусветнай вайны ў вёсцы былі забіты свяшчэннаслужачыя: свяшчэннік Барыс Амелянюк з дзяканам Уладзімірам Кастукевічам – у 1942 годзе, і

Унутраны выгляд Свята-Успенскай царквы в. Рэчыца.

святшчэннік Міхаіл Мацкевіч – у 1943 годзе. Іх магілы знаходзяцца справа ад храма.

20 ліпеня 1945 года ў Рэчыцы пасля вайны быў зарэгістраваны прыход у гонар Успення Прасвятой Багародзіцы. Па сведчаннях з архіваў, храм у гэты час наведвалі 80 чалавек. У царкве ніколі не спынялася духоўнае жыццё, тут заўсёды адбываліся богаслужэнні, нават у самых цяжкіх часах.

У састаў прыхода ўваходзяць сёлы: Рэчыца, Антоны, Баяры, Бурдзілы, Воля, Ганцы, Глыбокае, Гурыны, Кукальчыцы, Ляскі, Мельнікі, Новікі, Нароўшчына, Асінькі, Седруж, Смольнікі.

Храм у гонар Ражкоўскай іконы Божай Маці. в. Ражкоўка

Храм у гонар Ражкоўскай іконы Божай Маці пабудаваны ў 1943 годзе. Храм драўляны. Аб'ёмна-проставая кампазіцыя царквы паўтарае формы храмаў XVIII-XIX стагоддзяў. Гэта адназрубнае прамавугольнае ў плане памяшканне. Да галоўнага фасада дабаўляецца высокі тамбур, накрыты двухскатным дахам з трохвугольным фронтонам. Асноўны аб'ём таксама мае двухскатны дах, у цэнтры вільчака ўзвылічваецца цыбулепадобная глаўка на высокім васьмігранным барабане. Бакавыя фасады прарэзаны высокімі прамавугольнымі вокнамі. Храм пабудаваны ў знак падзякі жыхароў в. Ражкоўка за выратаванне іх ад растрэлу 28 верасня 1942 года. У Савецкія гады храм не закрываўся. Першапачаткова царква была пабудавана ў гонар Казанскай іконы Божай Маці. Па блаславенню епіскапа Брэсцкага і Кобрынскага Іаана 14 жніўня 2005 года храм асвятчаны ў гонар Ражкоўскай іконы Божай Маці. Частка іканастаса збераглася ад храма, які знаходзіўся ў в. Белая і быў спалены нямецкімі захопнікамі ў час Вялікай Айчыннай вайны.

Яўленне Божай Маці адбылося ў 1942 годзе, у час Вялікай Айчыннай вайны. Жыхары вёскі Ражкоўка актыўна падтрымлівалі сувязь з партызанамі. Праз мясцовага інфарматара аб гэтым стала вядома фашыстам. Ражкоўка была ўзята “пад асобае назіранне”. У верасні 1942 года недалёка ад вёскі былі скінуты савецкія парашутысты. У перастрэлцы загінулі 2 нямецкія салдаты, парашутысты зніклі ў лесе. Раззлаваўшыся, фашысты прынялі жорсткае рашэнне: за кожнага забітага нямецкага салдата растраляць па сто мірных жыхароў.

28 верасня салдаты акружылі Ражкоўку. 57 сямей былі сagnаны на маленькую вясковую плошчу. Маленькіх дзяцей адабралі ў маці і адвезлі на вазах у суседнюю вёску. Падлеткаў і моладзь ад 12 да 25 гадоў прыгатавалі да адпраўкі ў Германію. Мужчынам загадалі выкапаць за вёскай вялізную яму, сюды ж падагналі старых і жанчын, якія засталіся ў вёсцы. Загад пра

растрэл быў сфармуляваны каратка і жорстка: “За дапамогу бандытам і пакрыцце савецкага парашутыста”. Людзі моўчкі ўпалі на калені і пачалі маліцца... У гэты час над месцам пакарання з’явіўся нямецкі самалёт. Зрабіўшы круг над вёскай, ён пачаў зніжацца. З самалета, які прыземліўся, выйшаў нямецкі афіцэр, які быў, думаецца, з войск СД. Пазней гэты афіцэр раскажа выратаваным вяскоўцам, што ён убачыў у небе “Саму Мадонну” – Прасвятую Багародзіцу з Богам Немаўляцем, якая ўказвала рукою на зямлю. Нямецкі афіцэр зразумеў: Дзева Марыя загадвала яму спыніць пакаранне. Прасвятліўшы сітуацыю, ён даў распараджэнне адкласці растрэл на 2 гадзіны,

да яго звароту. А праз дзве гадзіны сапраўды прывез са штаба, які знаходзіўся ў Белавежы, загад аб памілаванні. Ражкоўцы разышліся па дамах. Усіх дзяцей і моладзь вярнулі бацькам. Толькі яму не дазволілі закапаць, пагражаючы прывесці прыгавор да выканання, калі стане вядома аб працягу сувязі з партызанамі.

У падзяку за сваё чароўнае выратаванне жыхары Ражкоўкі за некалькі месяцаў пабудавалі царкву ў гонар Казанскай Божай Маці. На першую службу ў Свята-Казанскі храм у пачатку 1943 года прыехаў той самы нямецкі афіцэр, які паручыўся за ражкоўцаў, і падарыў жыхарам Ражкоўкі размаляваную яркімі колерамі разную драўляную ікону Багародзіцы, зробленую па яго заказу раненым нямецкім салдатам-мастакom, які знаходзіўся ў шпіталі. Знізу на іконе выдзелена дата: “28.9.1942г”. Абраз быў змешчаны ў Свята-Казанскай царкве, злева ад амфона, і да сённяшняга часу ўшаноўваецца мясцовымі жыхарамі. Ікону ні разу не рэстаўравалі, а яна ззяе колерамі.

Абраз уяўляе сабою драўляны гарэльеф: лікі Святой Багародзіцы і Божага Немаўляці не адпавядаюць канонам праваслаўнай царквы. Стылістыка выяў падобная да каталіцкай традыцыі.

У 2008 годзе ў адпаведнасці з канонамі праваслаўнай царквы была напісана ікона Ражкоўскай Божай Маці. Іканапісец імкнуўся зберагчы максімальнае падабенства з разным вобразам 1942 года, выкарыстоўваючы яго памеры, кампазіцыйнае вырашэнне, колеравую гаму, ажыццявіўся “мастацкі пераклад” вобраза. Ражкоўская ікона Божай Маці выканана ў акадэмічным стылі і належыць да тыпу ікон “Благатнае неба”.

14 жніўня 2008 года епіскап Брэсцкі і Кобрынскі Іаан прыбыў з архіпастырскім візітам у прыход Ражкоўскай іконы Божай Маці. Пасля літургіі праасвяшчэннейшы епіскап Брэсцкі і Кобрынскі Іаан урачыста здзейсніў чын асвятчэння нованапісанай іконы Ражкоўскай Божай Маці.

У канцы 2008 года па блаславенню епіскапа Іаана былі напісаны трапар, кандак і велічанне Ражкоўскай іконе Божай Маці.

Кожны год 28 верасня адбываецца святочнае богаслужэнне з хрэсным ходам праз вёску Ражкоўка да месца, дзе 28 верасня 1942 года жыхары вёскі былі выратаваны ад растрэлу.

Святы, якія ўшаноўваюцца ў прыходзе: 14 жніўня ў гонар іконы Ражкоўскай Божай Маці, 4 лістапада ў гонар іконы Казанскай Божай Маці.

У праваслаўны прыход Ражкоўскай іконы Божай Маці ўваходзяць 9 вёсак: Ражкоўка, Хваянаўка, Асіннікі, Янушы, Вялічкавічы, Цярэсіны, Стаповіскі, Мшанкі, Гарошкаўка.

Унутраны выгляд храма ў гонар Ражкоўскай іконы Божай Маці.

Свята-Міхайлаўская царква. в. Расна

Свята-Міхайлаўская царква в. Расна была заснавана ў лютым 1991 года, пры настаяцелю протаіерэю Яўгену Лукашэвічу. Першы камень у аснову царквы быў закладзены 9 красавіка 1991 года. Будаўніцтва храма вялося за кошт ахвяраванняў прыхода, калгаса “Савецкая Беларусь” і саўгаса-каम्біната “Белавежскі”. Настаяцелем у час будаўніцтва храма быў іерэй Мікалай Лукашык.

Свята-Міхайлаўская царква пабудавана ў выглядзе карабля. Храм двухузроўневы. У ніжнім храме ў гонар Святога Іаана Прадцечы праводзяцца богаслужэнні зімой, а ў верхнім – у летнюю пару года. Сцены верхняга храма Свята-Міхайлаўскай царквы распісаў іканапісец з Украіны. Верхні храм быў асвячаны 8 жніўня 2002 года мітрапалітам Мінскім і Слуцкім, Патры-

яршым Экзархам усяе Беларусі Філарэтам пры мнагалікім духавенстве: епіскапах, протаіерэях, іерэях, гасцях з Рэспублікі Польшча.

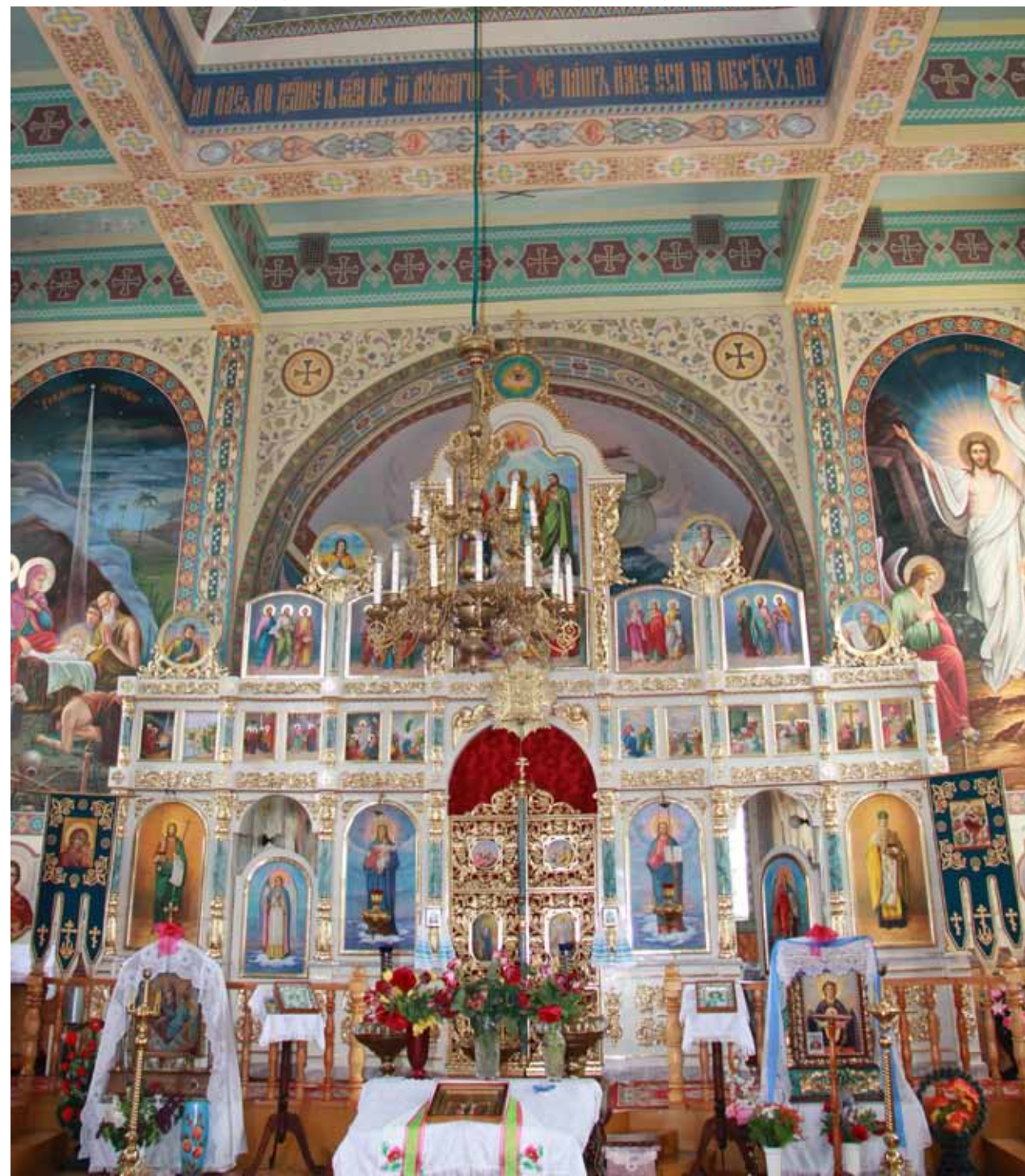
За актыўны ўдзел у будаўніцтве царквы многія прыхажане і кіраўнікі калгасаў удастоены ганаровых грамат і ордэнаў. Настаяцель Свята-Міхайлаўскай царквы іерэй Мікалай Лукашык узнагароджаны наперсным крыжом.

На тэрыторыі прыхода ў в. Тумін ёсць асвятчаная крыніца і купель. Ваду з крыніцы бяруць жыхары з навакольных вёсак і з г. Высокае.

Крыніца і купель у вёсцы Тумін.

Унутраны выгляд Свята-Міхайлаўскай царквы в. Расна.

Свята-Ануфрыеўская царква. в. Ставы

З легендаў, у XV-XVI стагоддзях у вёсцы Ставы была асвечана драўляная царква ў імя архістраціга Божыя Міхаіла. Можна лічыць, што гісторыя царквы ў вёсцы пачынае адлік менавіта з таго часу. Дакладных дадзеных няма, у якім годзе быў пабудаваны Свята-Міхайлаўскі храм. Ён быў узведзены на так называемай Паповай гары, на левым беразе ракі Пульва, у канцы вёскі Ставы.

Царква функцыянавала некалькі стагоддзяў, стала старой і ёй патрэбны быў рамонт. У 1800 годзе быў пажар, і старая царква згарэла разам з усімі пабудовамі. Гістарычныя дадзеныя сведчаць, што на яе месцы была пабудавана новая драўляная царква, якая не збераглася. Гэтая царква функцыянавала да лета 1914 года; у час Першай сусветнай вайны ў Свята-Міхайлаўскі храм трапіў снарад і разбурыў алтар. Большая частка царкоўнай маёмасці была перададзена ў праваслаўны храм в. Воўчын, дзе і знаходзіцца па сённяшні час. Пасля звароту людзей з эвакуацыі па сканчэнню вайны, у 1920-1921 гадах, паўразбураны Свята-Міхайлаўскі храм быў канчаткова разабраны сялянамі, з яго было пабудавана 2 дамы. У наш час на тым месцы, дзе знаходзіўся Свята-Міхайлаўскі храм, знаходзіцца царкоўна-прыходскі дом з сядзібай.

Свята-Ануфрыеўская царква ў в. Ставы, якая захавалася па сённяшні дзень, была заснавана ў 1868 годзе прыхажанамі з ліквідаванага касцёла. Касцёл быў пабудаваны ў 1730 годзе. Першапачаткова храм быў адназрубны, з невялікім тамбурам. У XIX стагоддзі былі прыбудаваны бакавыя часткі храма, якія прылягаюць да бакавых фасадаў зруба. Цэнтральная частка царквы (першапачатковы зруб) накрыта двухскатным дахам. Бакавыя часткі, больш нізкія, накрыты аднаскатным дахам. Гэты падзел храма на тры часткі добра праглядаецца на галоўным фасадзе. Невялікі тамбур, прыбудаваны да галоўнага фасада, накрыты двухскатным дахам і заканчваецца

Унутраны выгляд Свята-Ануфрыеўскай царквы в. Ставы.

ца трохвугольным франтонам. Сцены царквы вертыкальна абшалаваны дошкамі. Храм абнесены невысокай агароджай з каменя.

Па гістарычных дадзеных, царква перадавалася ад праваслаўных да каталікоў і назад некалькі разоў, таму ў цяжкія часы прыцянення праваслаўных веруючых імі была пабудавана невялікая цэркаўка з каменя на тэрыторыі могілак. Прыхажане збіралі каменне на сваіх участках, падвозілі яго, насілі ўручную, і ў выніку царква была пабудавана намаганнямі ўсіх праваслаўных людзей. Царква была невялікая, унутры

– 9 x 3,6 м, таўшчыня сцен – 70 сантыметраў. Гэтая цэркаўка была адноўлена ў канцы ХХ стагоддзя і ў 1993 годзе асвятчана ў памяць святога праведнага Лазара Чатырохдзённага. Пасля Другой сусветнай вайны каталікі канчаткова аддалі ключы ад царквы праваслаўным мясцовым жыхарам, пасля чаго праваслаўныя з царквы на могілках з хрэсным ходам, харугвамі, іконамі зноў увайшлі ў Свята-Ануфрыеўскі храм. З тых часоў богаслужэнні там не прыпыняліся. Нават пасля Другой сусветнай вайны, калі былі ганенні на царкву, храм не закрываўся.

Святая крыніца і купель.

Капліца на
могілках у
гонар пра-
падобнага
Лазара
Чатырох-
дзённага.

У наш час пасля правядзення рамонта царква знаходзіцца ў надрэнным становішчы. На царкве паставілі купал, была прыбудавана званіца.

На тэрыторыі прыхода была знойдзена крыніца, якую расчысцілі, добраўпарадкавалі, зрабілі купель. Зараз адсюль бяруць ваду многія людзі, нават з Брэста і з іншых месц. Тут перыядычна адбываюцца вадасвятныя малебны і асвятчаецца вада і ў калодзежы, і ў купель. Гэтая крыніца была асвятчана 9 кастрычніка 2005 года.

Да дадзенага прыхода належаць наступныя сёлы: Ставы, Кастары, Мельнікі, Агароднікі, Орля, Сіўкі.

Капліца на месцы першай царквы.

Свята-Варварынская царква. в. Сухадол

Пры дарэвалюцыйным адміністрацыйным дзяленні, у заходняй частцы Брэсцкага ўезда Гродзенскай губерні знаходзілася група вёсак, аб'яднаных у Палавецкую воласць. Полаўцы былі праваслаўнымі хрысціянамі, аб гэтым сведчаць царквы: у гонар блавернага князя Аляксандра Неўскага (па іншых сведчаннях, у гонар праведнай Ганны) у в. Хлевішча – пабудавана ў 1864 годзе; Свята-Міхайлаўская, пабудавана графіняй Жароўскай (або Ажароўскай) у 1810 годзе ў в. Полаўцы; Свята-Іосіфаўская ў в. Сухадол, пабудаваная Юліянам Дубягам у 1869 годзе. У наш час Суходольская царква адноўлена, астатнія разбураны.

Храм у вёсцы Сухадол будаваўся з 1863 па 1869 гады. З дакументаў першапачаткова вядомы як Свята-Іосіфаўскі, потым як царква ў гонар Казанскай іконы Божай Маці. У апошні час храм быў адноўлены і асвятчаны ў гонар Святой Вялікамучаніцы Варвары.

Гісторыя будаўніцтва царквы вельмі незвычайная. У мінулым вёска Сухадол адносілася да Свята-Міхайлаўскага прыходу сяла Полаўцы. На месцы будучай царквы стаяла карчма, якую трымаў багаты гандляр іўдзейскага веравызнання. Жыў ён у горадзе Высокае. Карчма прыносіла немалы даход, але разам з гэтым у вёску прыйшла бяда: пачалося павальнае п'янства. Увесь дзённы заробак суходольскія мужчыны пакідалі ў карчме. Адноўчы ноччу, дачакаўшыся ад'езду гаспадара, жанчыны вёскі сабраліся разам і падпалілі карчму. Гаспадар, які прыехаў ранкам, заняўся пошукам вінаватых, але як іх знайсці, калі ў гэтай справе ўдзельнічала ўся вёска. Пакінуўшы думкі пра пошук падпальшчыкаў, ён прывёз у Сухадол новыя будаўнічыя матэрыялы і пачаў аднаўленчыя работы. У гэты ж дзень яго акружылі праваслаўныя сялянікі Сухадола: "Калі ты зноў пабудуеш гэтую праклятую карчму, то мы зноў спалім, але на гэты раз разам з табою". Пасля такой размовы гандляр адвёз усе будаўнічыя матэрыялы і больш у вёсцы не з'явіўся.

*Знешні і ўнутраны выгляд Свята-Варварынскай царквы
в. Сухадол.*

Праз некалькі дзён у роднае сяло з заробкаў са Злучаных Штатаў вярнуўся селянін Іуліян Іаанавіч Дубяга. Менавіта на яго сродкі, а таксама на ахвяраванні аднавяскоўцаў і старонніх асоб, у 1869 годзе была пабудавана каменная царква ў імя Святога прападобнага Іосіфа Песнапісца – у памяць чудатворнага выратавання імператара Аляксандра II. 4 красавіка 1866 года (дзень памяці прападобнага Іосіфа) пры замаху на яго жыццё Дзмітрыя Каракозава. Вядома, што ў будаўніцтве царквы прымалі ўдзел усе сяляне вёскі Сухадол. Новы храм стаў прыпісным да Свята-Міхайлаўскага прыходу ў вёсцы Полаўцы.

Свята-Варварынская царква па сваёй архітэктурнай кампазіцыі напамінае каменныя храмы XVII-XVIII стагоддзяў. Пабудавана яна з каменя і атынкавана. Пабудова складаецца з трох частак: квадратнага прытвора, над якім узвышаецца двух'ярусная званіца, выцягнутага прамавугольнага аб'ёму асноўнага храма і паўцыліндрычнай апсіды, па вышыні роўнай асноўнаму храму. У цэнтры прытвора – дзвярны праём арочнай формы, пад якім размешчана круглае акно. Грані прытвора аздоблены дэкарыраванымі выступамі і закончаны танкапрофільным карнізам. Першы ярус званіцы квадратны, дэкарыраваны невялікімі арочнымі нішамі, закончаны тонкім карнізам. Другі ярус званіцы – васьмігранны, дзе чаргуюцца шырокія грані з арочнымі аконнымі праёмамі і вузкія – глухія. Закончана званіца невысокім шатром з цыбулепадобнай

Іконы Свята-Варварынскай царквы. глаўкай і крыжам. Асноўны аб'ём храма накрыты двухскатным дахам з невялікім купалам і крыжам на каньку. Апсіда накрыта трохскатным дахам. Бакавыя сцены храма прарэзаны высокімі паўкруглымі вокнамі, закончаны тонкім карнізам.

У інтэр'еры асноўнае памяшканне храма мае плоскую драўляную столу. Пры ўваходзе зверху – хоры з драўлянай разной агароджай. Алтар аддзелены ад асноўнай часткі храма аднаярусным драўляным іканастасам.

У час хрушчоўскіх ганенняў царква была закрыта, але не разбурана. Затым храм быў зноў вернуты царкве, адноўлены і асвятчаны ў 1992 годзе іерэйскім чынам Благачынным цэркваў Высокаўскай акругі протаіерэем Яўгеніем Лукашэвічам. У асвятчэнні прымалі ўдзел госці – свяшчэннаслужачыя і міране з блізка ляжачых прыходаў у Польшчы, якія прыбылі з хрэсным ходам на ўрачыстасць асвятчэння.

У прыход уваходзяць вёскі: Сухадол, Пагранічная, Пяшчатка, Хлевішча.

Свята-Міхайлаўская царква. в. Такары

Ёсць дадзеныя, што ўладальнікі паселішча Такары яшчэ ў XV стагоддзі былі арганізатарамі пабудовы ў вёсцы праваслаўнай драўлянай царквы ў імя Святога Сімяона Стоўпніка. Прывілегія 1592 года пра выдзяленне прыходу зямлі гаворыць пра старажытнасць святыні ў Такарах. Дадзеная царква не збераглася.

Унутраны выгляд Свята-Міхайлаўскай царквы в. Такары.

Свята-Міхайлаўская царква, узведзеная з дрэва ў 1816 годзе мясцовымі памешчыкамі і прыхажанамі, знаходзіцца ў цэнтры вёскі. З успамінаў старажылаў, царква была перавезена з вёскі Дубіны, каля Гайнаўкі. У 1872 годзе царква была павялічана за кошт новай драўлянай прыбудовы, а ў 1873 годзе капітальна адрамантавана.

Храм адносіцца да тыпу трохзрубных з двух'яруснай вежай-званіцай на галоўным фасадзе. Да асноўнага, прамавугольнага ў плане зруба прылягаюць яшчэ два: квадратны прытвор, над якім узвышаецца званіца, і чатырохсценная апсіда з двума рызніцамі па баках. Асноўны зруб накрыты двухскатным дахам, апсіда – трохскатным. Цікава зроблены галоўны фасад храма. У цэнтры прытвору, які па вышыні роўны асноўнаму зрубу, знаходзіцца галоўны ўваход з высокім драўляным праёмам, над якім узвышаецца паўкруглае акно. Прытвор ад ярусаў званіцы аддзелены схіламі даху. Першы ярус званіцы – высокі чатырохвугольнік, накрыты чатырохскатным дахам, над якім узвышаецца другі ярус званіцы. Грані першага яруса, які па вышыні займае трохвугольны фантон асноўнага зруба, прарэзаны высокімі арачнымі праёмамі. Цэнтральны праём над галоўным уваходам дэкарыраваны вобразам архангела Міхаіла. Другі ярус званіцы – невысокі васьмігранны барабан завяршаецца цыбулепадобнай глаўкай з металічным крыжам. Бакавыя фасады храма не маюць дэкаратыўных элементаў, прарэзаны прамавугольнымі вокнамі. Сцены храма вертыкальна абшальваны дошкамі з нашчэльнікамі. Грані першага яруса званіцы абшыты гарызантальна.

У інтэр'еры алтарная частка аддзелена ад асноўнай часткі храма двух'ярусным драўляным іканастасам, дэкарыраваным рознымі дэталямі. Асаблівую архітэктурную выразнасць надае храму званіца. Царква аднапрастоўная, прастоўнае свята адзначаецца 21 лістапада ў дзень памяці Архістраціга Міхаіла.

Царква
пабудавана
на месцы
царквы Пра-
абражэння
Гасподня ва
ўрочышчы
Павукі.

У час Першай сусветнай вайны царква была моцна пашкоджана, храм быў разграблены і апаганены, украдзены чатыры іконы з іканастаса, святыя сасуды, кнігі і аблачэнне.

Пры гэтым храме было дзве прыпісныя царквы. Першая – Багародзіцкая, у гонар іконы Божай Маці, якая называецца “Усіх скарбячых радасць”. Царква драўляная, аднапрастольная, пабудавана на ахвяраванні ў 1912 годзе, знаходзіцца ў лесе за дзве з паловай вярсты ад прыхадской (цяпер тэрыторыя Польшчы). Па мясцовых сведчаннях, пабудавана ў гэтым месцы (якое называецца Святым) па наказу Божай Маці.

Каля царквы ёсць цудоўная крыніца, дзе цячэ святая гаючая і чыстая вада.

Другая прыпісная царква – у гонар Праабражэння Гасподня: была пабудавана ў 1740 годзе, драўляная, аднапрастольная, знаходзілася ва ўрочышчы Павукі (Пужыцы) за чатыры вярсты ад прыхадской. Яна была аднапрастольная, драўляная царква са званіцай, агароджа вакол была каменная. Па архіўных сведчаннях, прыблізна ў 1964 годзе была закрыта і разбурана. У наш час, дзякуючы намаганням мясцовых прыхажан, была пабудавана новая царква на ранейшым месцы. Вялікі ўклад у аднаўленне царквы ўнёс Вячаслаў Стасюк.

У 1946 годзе праз сяло Такары была пракладзена дзяржаўная мяжа, так, што палова насельніцтва апынулася на тэрыторыі Польшчы. Першапачаткова праваслаўны і каталіцкія прыходы ў Такарах абслугоўвалі веруючых па абодва бакі мяжы, але хутка з’явіліся цяжасці ў перасячэнні мяжы. Апошняя агульная літургія для ўсіх праваслаўных жыхароў была адслужана ў Свята-Міхайлаўскай царкве 23 мая 1948 года. Пасля гэтага настояцель пераехаў на польскі бок Такароў.

У 1991 годзе на свята Святой Тройцы прыхажане храма на Святым месцы хрэсным ходам з харугвамі і іконамі ў галаве са свяшчэннаслужачымі блізкіх прыходаў праходзілі праз мяжу ў Свята-Міхайлаўскі храм у Такары, дзе адбылося сумеснае праваслаўнае богаслужэнне. Побач з царквою ўстаноўлены памятны знак, які інфармуе пра тое, што ў Такарах нарадзіўся Усевалад Ігнатоўскі – адзін з заснавальнікаў і першы прэзідэнт Акадэміі Навук БССР, народны камісар (міністр) адукацыі БССР.

Да прыходу адносяцца наступныя сёлы: Такары, Вулька, Залессе, Зарэчча, Мачулішча.

Царква Праабражэння Гасподня. в. Трасцяніца

8 сакавіка 1872 года прыхажане вёскі Трасцяніца купілі ў Высока-Літоўску царкву на сабраныя імі сродкі, а ў Высока-Літоўску на месцы старога храма вырашылі пабудаваць новы. У 1873 годзе царква была перанесена ў Трасцяніцу і асвятчана ў гонар Праабражэння Гасподня. Царква ўяўляе сабою трохскатны храм. Да асноўнага прамавугольнага дапаўняецца прытвор са званіцай і невялікая хрысцілка з рызніцай. Іканастас двух'ярусны, драўляны з разьбою ў выглядзе вінаграднай лазы. На ніжнім ярусе ёсць іконы, напісаныя ў сярэдзіне XIX стагоддзя: “Ісус Хрыстос”, “Богамаці”, “Раство Прасвятой Багародзіцы”, “Праабражэнне Гасподне”, “Архістраціг Міхаіл”, “Архідыякан Стэфан”. На верхнім ярусе ёсць іконы: “Увядзенне ў храм Прасвятой Багародзіцы”, “Глава Іаана Прадцечы”, “Хрышчэнне Гасподне”, “Тайная вячэра”, “Узнясенне Гасподне”, “Спас Нерукатворны на ўбрусе”, “Свяціцель Мікалай”.

У храме ёсць два панікадзілы, галгофа, металічныя харугві, харугві з тканіны, падсвечнікі, іконы, чатыры званы.

Значнай падзеяй у жыцці храма з’яўляецца тое, што 31 жніўня 1886 года яго наведаў Аляксандр III з жонкай Марыяй Фёдораўнай і будучым нашчадкам прастола Мікалаем II. Пра візіт імператара з сям’ёй нагадвае памятная дошка, што збераглася.

У 1915 годзе жыхары Трасцяніцкага прыхода падаліся да Расіі. Пазней да Масквы вывезлі амаль усё царкоўнае начынне, большасць ікон, напразольныя крыжы, Евангелле. Пасля звароту з бежанства ў 1919 годзе свяшчэннік Георгій Раінскі з’ездзіў да Варшавы і адтуль прывез тры рызы, Евангелле, хрысцільную скрынку, богаслужбовыя кнігі і сасуды для завяршэння Боскай Літургіі.

Унутраны выгляд царквы Пераўтварэння Гасподня в. Трасцяніца.

Хрэсны ход у дзень прастольнага свята асвячэння храма.

Праасвяшчэннейшы Канстанцін архіепіскап Брэсцкі і Кобрынскі.

Свяшчэннікамі служылі: Барыс Грацкевіч (узнагароджаны камандуючым Паўночнага фронту ордэнам Святой Ганны трэцяй ступені, як свяшчэннік ваеннага шпіталю), Мікалай Саўчук, (узнагароджаны ордэнам Сергія Раданежскага другой ступені), Уладзімір Філасаф – паэт, член уезднага місіянерскага Камітэта.

У састав прыходу ўваходзяць наступныя сёлы: Трасцяніца, Ратайчыцы, Кусцічы, Рудавец, Цупрыкі, Алешкавічы, Млыны, Браневічы, вёска Кругель, калонія Кругель, Бучамля I, Бучамля II, Выгнанка, Зінькі, Бабічы.

Свята-Пакроўская царква. в. Чамяры

Свята-Пакроўская царква ў вёсцы Чамяры пабудавана ў 1995 годзе. Драўляная пабудова ўяўляе сабою прамавугольны зруб, які пераходзіць у трохгранную апсідку. Накрыты двухскатным дахам. У цэнтры вільчака ўзвылічваецца цыбулепадобная глаўка на высокім васьмігранным барабане. Да галоўнага фасада прымыкае высокі тамбур. Сцены прарэзаны высокімі прамавугольнымі вокнамі.

Перад храмам стаіць двух'ярусная брама-званіца. Першы ярус каменны з паўкруглымі зводамі ўвахода на чатыры бакі, другі – драўляны, завершаны чатырохскатным дахам з глаўкай.

Ва ўнутраным аздабленні храма выдзяляецца іканастас з Царскімі варотамі. Іканастас зроблены на ахвяраванні камянецкага прадпрымальніка Аляксандра Тыхнюка вядомым майстрам Уладзімірам Чыквіным.

Унутраны выгляд Свята-Пакроўскай царквы в. Чамяры.

*Унутраны выгляд і ікона
Свята-Успенскай царквы.*

Свята-Успенская царква. в. Шышова

Свята-Успенская царква в. Шышова пабудавана з дрэва ў 1877 годзе, (рэканструйвана ў 1930 годзе), знаходзіцца на ўскрайку вёскі. Да прамавугольнага ў плане асноўнага аб'ёму прымыкаюць прамавугольная апсіда з рызніцай, ахвярнікам і двух'ярусная званіца. Асноўны аб'ём накрыты двухскатным дахам з цыбулепадобным купалам. Над шатром званіцы – макаўка. Са знешняга боку сцены гарызантальна абшалаваны дошкамі, падзелены брусамі-сцяжкі. На бакавых фасадах – па два невялікія прамавугольныя аконныя праёмы, паміж імі – вертыкальныя брус-сцяжкі. Мастацкую выразнасць храму надае кантраснае колернае вырашэнне.

У храме адбываліся богаслужэнні да 1961 года, а ў 1961 годзе храм быў апаганены, разрабаваны і зачынены.

У сакавіку 1991 года клопатамі прыхажан і пад кіраўніцтвам настояцеля Дзмітровіцкай царквы протаіерэя Мікалая Гарбачука пачаўся рамонт храма, які быў закончаны да верасня 1991 года.

Пасля заканчэння рамонта, 12 верасня 1991 года храм быў урачыста адкрыты і асвечаны архіепіскапам Брэсцкім і Кобрынскім Канстанцінам, у саслужэнні духавенства Камянецкага Благачыння.

*«Ах вы чёботы мои, чёботы новые, Доведите
меня до святых угодников До святых угодников, их
райских обителей. Ты прости, государь-батюшка,
Ты прости, государыня-матушка, Помолитесь за
мою душеньку грешную, Чтобы та душа грешная
кресту потрудилася, Потрудившись, в светлые
обители вселилася...»*

Народная песнь

Герб Беларускай Праваслаўнай Царквы

Бібліяграфія

1. Гарады і вёскі Беларусі Энцыклапедыя. Мн, Беларуская энцыклапедыя, 2007
2. Рэспубліка Беларусь: Вобласці і раёны: Энцыклапедыя-даведнік. Мн, Беларуская энцыклапедыя, 2004
3. Регионы Беларуси: энциклопедия Брестская область. Мн, Беларуская энцыклапедыя, 2009
4. Г.П. Пашкоў і інш. Беларуская энцыклапедыя. Мн, Беларуская энцыклапедыя, 1998
5. А.А. Воінаў і інш. Архітэктура Беларусі: Энцыклапедыя-даведнік. Мн, Беларуская энцыклапедыя, 1993
6. Памяць. Камянецкі раён. Укладальнікі Г.П. Парафянюк, Р.Я. Смірнова. Мн, Ураджай, 1997
7. С.В. Марцэлеў і др. Свод помнікаў історыі і культуры Беларусі, Брэстская область. Мн. Беларуская энцыклапедыя, 1990
8. Г.П. Пашков Республика Беларусь: Энциклопедия: в 6 т. т.3. Мн. Беларуская энцыклапедыя, 2006
9. Православное зодчество Беларуси, серия «Наши духовные ценности», Минск, 1995 г. «Четыре четверти».
10. Православные монастыри Беларуси, серия «Наши духовные ценности», Минск, 2003 г. «Четыре четверти».
11. Альбом «Каменеччина православная», составители Ю.И. Сахарчук, о. Владимир (Корнелюк). Высоковское ВПУ, 1995 г.

Змест

Уступ	5
Свята-Ануфрыеўская царква в. Баршчэва	8
Праваслаўны прыход Святых мучаніц Веры, Надзеі, Любові і маці іх Сафіі п. Белавежскі	11
Свята-Мікалаеўская царква в. Вярховічы	13
Праваслаўны прыход царквы Пакрова Прасвятой Багародзіцы в. Відамля	19
Свята-Тройцкая царква. в. Вайская	23
Свята-Мікалаеўская царква. в. Воўчын	25
Свята-Крыжаўздзвіжанская царква. г. Высокае	31
Свята-Петрапаўлаўская царква. в. Гарадзішча	37
Свята-Спаса-Праабражэнская царква. в. Дзмітровічы	41
Свята-Раства Багародзіцы царква. в. Індычы. (в. Пелішча)	44
Свята-Сімяонаўская царква г. Камянец	48
Свята-Георгіеўская царква в. Камянюкі	56
Свята-Параскевінская царква в. Мікалаева	58
Уваскрасенская царква в. Агароднікі	61
Свята-Крыжаўздзвіжанская царква. в. Амелянец	64
Свята-Успенская царква в. Паніквы	68
Свята-Андрэеўская царква в. Пашукі	72
Свята-Мікалаеўская царква в. Радасць	75

Свята-Успенская царква в. Рэчыца	78
Храм у гонар Ражкоўскай іконы Божай Маці в. Ражкоўка	82
Свята-Міхайлаўская царква в. Расна	86
Свята-Ануфрыеўская царква в. Ставы	90
Свята-Варварынская царква в. Сухадол	95
Свята-Міхайлаўская царква в. Такары	99
Царква Праабражэння Гасподня в. Трасцяніца	104
Свята-Пакроўская царква в. Чамяры	108
Свята-Успенская царква в. Шышова	110

Выданне для вольнага часу

Праваслаўныя храмы Камянеччыны

Цэрквы, капліцы, асвятчаныя крыніцы, святыя месцы

Складальнікі:

Сахарчук Ю.І., Карпішук А.М., Бішчук Л.А., іерэй Сяргій Буркоўскі

Галоўны рэдактар: Уладзімір Шпарло

Тэхнічны рэдактар: Анастасія Камісарчук

Дызайнер: Андрэй Рыбачук

Карэктары: Ларыса Бішчук, Фёдар Рагальскі

Выражаем падзяку за дапамогу ў складанні кнігі
Астаповіч А.У., Грыцук В.С. і святарам Камянецкага Благачыння.

Дзякуем за матэрыяльную дапамогу пры падрыхтоўцы кнігі:
Багнюку С.А., Кіндзюку А.П.

У кнізе выкарыстаны фотаздымкі Карпішука А.М.,
з архіваў Сахарчука Ю.І.,
з архіваў Камянецкага Благачыння.

Падпісана ў друк 16.01.2012г Фармат 70х100 1/16
Бумага мелаваная. Гарнітура Miniatura. Пячаць афсетная. Ум. п. л.11,7.
Уч.выд. л. 7,26. Тыраж 700 экз. Заказ 18.

Выдавец: ТАА “РВА “Вячэрні Брэст” вул. Камсамольская,3, 224005, г. Брэст
e-mail:reklama@vb.by ЛП №02330/0548572 ад 07.05.2007-2012г

Аддрукавана з гатовага арыгінала-макета ў ААТ “Брэсцкая тыпаграфія”
Пр.Машэрава, 75, 224013, г. Брэст. ЛП 02330/049170 ад 03.04.2009 г.